

ChristenUnie
+ DALFSEN

Als je gelooft in
DALFSEN

**Verkiezingsprogramma van de ChristenUnie
DALFSEN 2022-2026**

ChristenUnie, partij in de samenleving

Wat wil de ChristenUnie eigenlijk?

Een terechte vraag voor iedereen die zich oriënteert op de verkiezingen voor de gemeenteraad. En we bedoelen dan natuurlijk: waar staat die partij voor, wat wil ze bereiken, waar gaat ze voor?

In ons verkiezingsprogramma proberen we daarop een antwoord te geven. Heel concreet, bij allerlei grotere en kleinere vragen. Vanuit onze achtergrond, onze levensovertuiging, hebben wij in de loop van de jaren een visie ontwikkeld die goed is voor de hele samenleving! We zijn geen eendagsvliegers en ook geen one-issue-partij. De ChristenUnie is een betrouwbare partner met oog voor de hele samenleving.

We laten ons leiden door de Bijbel. Dat betekent niet dat we alles beter weten. We zeggen ook niet dat alleen christenen weten hoe het zit, maar we denken wel dat onze standpunten doordacht én goed voor de samenleving zijn.

Lees maar eens! In dit verkiezingsprogramma geven we steeds een achtergrondvisie in een kleinere letter en daaronder in een kader: *Wij willen...*

En daar lees je dan concrete beleidsvoorstellen en plannen.

Een paar voorbeelden?

De ChristenUnie wil bijvoorbeeld:

- + Bij grootschalige energieprojecten moet de omgeving zeggenschap krijgen en kunnen participeren.
- + De gemeente gebruikt bij schriftelijke communicatie met inwoners eenvoudig Nederlands.
- + Raad en college beleggen elke twee jaar een bijeenkomst over integriteit, zodat dilemma's regelmatig besproken worden.
- + In DALFSEN kunnen inwoners, naast de digitale weg, altijd bij een fysiek loket met hun vragen bij de gemeente terecht.
- + De gemeente stimuleert de aanleg van groene daken en geeft zelf het goede voorbeeld.
- + De ChristenUnie pleit voor voorlichting over digitale veiligheid op scholen en aan ouders, zodat kinderen bewust en veilig leren omgaan met internet en sociale media.
- + We zetten een professional in om jeugdigen met lichte psychosociale problematiek ondersteuning te geven.
- + De ChristenUnie wil de vestiging van coffeeshops en het gebruik van drugs actief tegengaan en streng optreden bij overlast. Signalen uit de buurt moeten hierbij zwaar wegen.

Je ziet wel: concreet genoeg. En we praten niemand naar de mond. Hopelijk zie je in ons programma dat de ChristenUnie wil bouwen aan een samenleving waarin aandacht is voor wat echt telt: zorg voor elkaar, een 'zorgzame' overheid, zorg voor de natuur waarin we leven. Maar we hebben ook oog voor bezorgdheid: over toenemende verharding en soms regelrechte criminaliteit; bezorgd om onze aarde, die opwarmt en verstikt door ons gedrag; bezorgd om mensen die in de knel gekomen zijn, soms zelfs door de regelzucht van onze overheid.

Misschien is het overbodig om nog eens uit te leggen, maar de ChristenUnie staat voor christelijk-sociale politiek, die gebaseerd is op Bijbelse principes die van universele waarde zijn voor iedereen in dit land en dus ook in DALFSEN.

Wij denken dat we vanuit onze historie als principiële partij een goed verhaal hebben, dat ook praktisch toegespitst is op ons leven vandaag in Dalfsen.

- + Omdat de Bijbel ons leert hoe we met mensen moeten omgaan, hebben we dus ook een mening over mishandeling en uitbuiting.
- + Omdat we kinderen serieus nemen, hebben we oog voor goed onderwijs en opvang.
- + Omdat we vanuit de Bijbel leren hoe we met de schepping moeten omgaan, zijn we voorzichtig met onze ecologische voetafdruk.
- + Omdat christelijke normen en waarden eerlijkheid en betrouwbaarheid vooropzetten, willen we zélf zo zijn, maar we vragen het ook van onze gemeentebestuurders!

Lees tegen deze achtergrond ons verkiezingsprogramma eens door en kom tot de conclusie dat de ChristenUnie het beste voor heeft met u, met jou, met de hele gemeente! We willen dit graag samen met alle inwoners concreet uitwerken. Wij kunnen dat niet alleen en hebben daar de hulp van boven en elkaar nodig.

Zelfs in dat eeuwenoude boek, de Bijbel, wordt al het voorbeeld gebruikt van een touw dat uit verschillende draden bestaat: elk afzonderlijk misschien niet zo heel sterk, maar in elkaar gevlochten, samen dus, een stuk krachtiger! En daarom geloven wij in DALFSEN.

+ Opmerking: Waar in dit programma de hele gemeente DALFSEN bedoeld is, staat de gemeentenaam met hoofdletters afgedrukt; als specifiek de kern Dalfsen bedoeld is – als een van de vijf kernen Dalfsen, Nieuwleusen, Oudleusen, Lemelerveld en Hoonhorst – worden kleine letters gebruikt.

Inhoudsopgave

ChristenUnie, partij in de samenleving	1
Hoofdstuk 1 Betrouwbare overheid	5
Hoofdstuk 2 Veiligheid	11
Hoofdstuk 3 Zorg.....	15
Hoofdstuk 4 Gezin, jeugd en onderwijs	21
Hoofdstuk 5 Kunst, cultuur en sport	25
Hoofdstuk 6 Economie	28
Hoofdstuk 7 Energie, klimaat en milieu	33
Hoofdstuk 8 Meedoen op de arbeidsmarkt	37
Hoofdstuk 9 Wonen en ruimte	41
Hoofdstuk 10 Mobiliteit.....	46
Hoofdstuk 11 Vitale kernen en gewaardeerd buitengebied	49

Hoofdstuk 1 **Betrouwbare overheid**

Waar staat de ChristenUnie voor?

Onze gemeente DALFSEN vormt pas een echte samenleving als mensen elkaar zien en helpen, verbinding zoeken en over verschillen praten. Dat is het principe waarop onze democratische rechtstaat is gebouwd. We kunnen alleen vredig samenleven als we – ondanks alle verschillen – onze kernwaarden op handen én in onze harten dragen.

Bij de ChristenUnie staat de samenleving centraal. Een samenleving die het werk is van inwoners en maatschappelijke verbanden samen.

De gemeente heeft vooral als taak de samenleving te versterken en staat daarom naast mensen. Om te wijzen op de eigen verantwoordelijkheid maar ook om mee te denken, te stimuleren en te ondersteunen waar dat nodig is. De menselijk maat, dát past bij de ChristenUnie, dát past bij DALFSEN. In het leven van alledag in ons werk, in ons gezin en in de zorg van de gemeente voor de inwoners.

Dit vraagt om maatwerk: de een heeft die ondersteuning sneller nodig dan de ander. En voor mensen die het echt niet zelf of samen met anderen kunnen, biedt de overheid een vangnet. Inwoners moeten een beroep kunnen doen op de overheid als hun vrijheid, gezondheid, veiligheid of bestaanszekerheid in het geding is. Om die reden is het goed dat de overheid ook grenzen aangeeft, handhaaft, normeert en kadert.

De gemeente neemt de verantwoordelijkheid van de maatschappelijke verbanden in DALFSEN niet over. Maar zij beschermt wel hun ruimte om hun verantwoordelijkheid te kunnen nemen en ondersteunt hen daarbij.

Ondersteuning waar dat nodig is: dat vraagt om maatwerk

1.1 Vertrouwen

Wij zijn ervan overtuigd dat goed bestuur en sterk moreel en integer leiderschap de basis vormen voor een bloeiende samenleving. Net zo belangrijk is een samenleving die zich realiseert dat een overheid niet alles kan oplossen en zelf ook verantwoordelijkheid neemt.

De ChristenUnie zet in haar werk in de gemeenteraad in op luisteren en samenwerken. Het wel of niet deelnemen in een coalitie is daarbij niet doorslaggevend. Het innemen van standpunten in de raad wordt primair bepaald door de uitgangspunten van de partij die o.a. zijn vastgelegd in ons verkiezingsprogramma. Als fractie willen we betrouwbaar en constructief bekend staan in DALFSEN. Vrede en recht vinden we niet alleen in woorden belangrijk, maar ook in onze houding en in ons handelen. De ChristenUnie wil zich daarin laten leiden door wat de Heer van mensen vraagt: 'Niet anders dan recht te doen, trouw te betrachten en nederig de weg te gaan van je God.' (Micha 6:8) De ChristenUnie wil bijdragen aan het bouwen aan vertrouwen!

Wij willen betrouwbaar zijn

- + Open, herkenbaar en betrokken aanwezig zijn in DALFSEN
- + Inzetten op goede relaties met inwoners.
- + Eerlijk zijn en geen beloftes doen die niet realistisch zijn.
- + Ervoor zorgen dat politieke processen zoveel mogelijk in de openbaarheid plaatsvinden.
- + Streven naar een raadsdocument met duidelijke afspraken maar met ook voldoende ruimte voor alle partijen om invloed op het beleid uit te oefenen.
- + De toegankelijkheid (digitaal en zo nodig ook fysiek) en dienstverlening van de gemeentelijke organisatie hoge prioriteit te geven.
- + Het onderwerp integriteit continu aandacht geven door:
 - Raad en college beleggen elke twee jaar – en indien nodig op veel kortere termijn – een bijeenkomst over integriteit, zodat dilemma's regelmatig besproken worden.
 - De burgemeester is hoeder van de integriteit en daarmee ook vertrouwenspersoon voor raad en college.

1.2 DALFSEN, dat zijn we samen

De ChristenUnie wil dat inwoners in DALFSEN zoveel mogelijk zelf verantwoordelijkheid nemen voor het eigen handelen en - samen met anderen en de overheid - de zorg voor de samenleving oppakken. Samen zoeken hoe we de kracht van de samenleving kunnen aanspreken om te werken aan vitale gemeenschappen.

De gemeente moet op haar beurt dan wel open staan voor initiatieven van inwoners, maar ook voor initiatieven van instellingen, verenigingen, bedrijven en kerken. Vooral als die het algemeen belang op het oog hebben. Hierbij past een overheid die meedenkt, participeert, drempels verlaagt en faciliteert. De ChristenUnie stimuleert dat inwoners zichzelf organiseren in bijv. coöperaties en daarmee verantwoordelijkheden op zich nemen op het gebied van duurzaamheid, zorg, lokale economie of wijkbeheer. Meer verantwoordelijkheid van inwoners vraagt om minder regels van de gemeente, om minder administratieve lasten en minder bureaucratie. Kortom, om een college en raad die, met duidelijke afspraken, durven los te laten.

De ChristenUnie wil inzetten op het meedenken van inwoners, via platforms en andere organisaties voorafgaande aan beleidsvorming in de raad. Inwonersinitiatieven willen we ruimhartig verwelkomen en inwonerparticipatie stimuleren wij omdat we ervan overtuigd zijn dat het goed is gebruik te maken van de kennis en ervaring van onze inwoners. Wel letten we erop dat de gemeenteraad vanaf het begin heel duidelijk is over het samenspel en de ruimte die er is voor participatie. Dat steekt nauw. Aan de ene kant niet pas het gesprek aangaan als keuzes al gemaakt zijn maar ook geen ongecontroleerde inwonerparticipatie. Dat vraagt om duidelijke inhoudelijke en financiële kaders.

Wij willen samenwerken met inwoners

- + In DALFSEN gaan we, vanuit vertrouwen, actief werk maken van het recht om als bewoners de gemeente uit te dagen en aan te geven dat je, bijvoorbeeld als wijk of als dorp een voorziening zelf in stand wilt en kunt houden.
- + De ChristenUnie wil dat burgerparticipatie een vanzelfsprekende en grote plaats inneemt. Dit speelt in het bijzonder bij de invoering van de Omgevingswet.

Inwonerpeilingen, experimenten met nieuwe vormen van vertegenwoordiging en andere manieren om inwoners te betrekken bij de besluitvorming moeten aanvullend zijn op het mandaat dat via de verkiezingen door de inwoners is gegeven. Juist bij belangentegenstellingen is het de gemeenteraad, die als hoeder van het algemeen belang en de zorg voor het kwetsbare, knopen doorhakt. Het lokaal bestuur blijft eindverantwoordelijk.

Raadgevende referenda zijn geen oplossing bij complexe politieke vraagstukken. Het feit dat de uitslag niet bindend is, levert verwarring en ontevredenheid op.

Maar vooral geldt voor de ChristenUnie: raadsleden zijn gekozen om zorgvuldig alle belangen af te wegen en weloverwogen besluiten te nemen. Laat hen het werk doen waarvoor ze het mandaat gekregen hebben.

Betrekken van jongeren

Democratie is geen statisch begrip, maar een werkwoord. Daarom wil de ChristenUnie zich inzetten om inwoners en dus ook de jongeren in DALFSEN te betrekken bij de lokale democratie. Wij vinden dat nodig omdat door samen te praten over de uitdagingen in onze gemeente, we met elkaar tot gedragen oplossingen kunnen komen.

Wij willen dat jongeren meetellen

- + In DALFSEN wil de ChristenUnie zich inzetten om de inspraak van jongeren te verbeteren. De beslissingen die wij nu nemen, gaan over hun toekomst.
- + Plannen van de gemeente moeten ook getoetst worden op de gevolgen voor jongeren. (generatiecheck)
- + Jongeren in DALFSEN worden breed betrokken bij de samenleving; denk aan de 4-5 mei festiviteiten.
- + DALFSEN zorgt er voor dat alle leerlingen uit de groepen 6-8 van de basisscholen uit de gemeente zicht krijgen op wat de gemeenteraad doet, bijvoorbeeld door het organiseren van gastlessen over en door het bestuur van de gemeente.

Discriminatie en racisme

Ook de lokale overheid heeft de roeping om recht te doen. Elke inwoner van DALFSEN heeft recht op een rechtvaardige behandeling, onafhankelijk van gender, afkomst, handicap, geloof of op welke grond dan ook. Discriminatie en racisme doen afbreuk aan die gelijkwaardigheid en vrijheid. Het bestrijden ervan kan niet door de politiek of de gemeente alleen. De hele samenleving heeft hierin een verantwoordelijkheid.

Wij willen gelijke rechten, gelijke kansen

- + Van etnisch profileren mag in DALFSEN geen sprake zijn.
- + Het discriminatiemeldpunt in onze gemeente is goed vindbaar en bereikbaar. En met de signalen over ongelijke behandeling, discriminatie, racisme wordt aantoonbaar wat gedaan.
- + De gemeente besteedt structureel aandacht aan racisme en discriminatie, in ieder geval door als lokale overheid met de samenleving in gesprek te gaan. Specifiek moet hierbij aandacht zijn voor jongeren.
- + Medewerkers binnen de gemeentelijke organisatie moeten over voldoende kennis en vaardigheden op het gebied van onbewuste vooroordelen, discriminatie, antisemitisme en racisme beschikken. Daarom volgen zij een training die bijdraagt aan intercultureel vakmanschap.
- + De ambtelijke organisatie in DALFSEN weerspiegelt onze samenleving. Daarom zorgt de gemeente ook voor intern diversiteitsbeleid.

Digitalisering

In onze gemeente telt iedereen mee, en daarom wil de ChristenUnie dat onze dienstverlening en gemeentelijke projecten aansluiten bij iedere inwoner. Toch dreigen er mensen digitaal de aansluiting te missen en wordt kans-ongelijkheid vergroot. Inwoners moeten daarom geholpen worden om digitaal vaardig te zijn.

In deze digitale ontwikkeling moet onze gemeente het risico van verkeerd gebruik minimaliseren. Dit vraagt om een sterke aanpak die zorgt voor de beveiliging van onze gegevens, de aanpak van digitale criminaliteit, en de borging van onze privacy. De ChristenUnie vindt het belangrijk dat we erop kunnen vertrouwen dat onze gegevens in goede handen zijn.

Privacy

Voor een goede uitvoering van de wettelijke taken en verplichtingen heeft de gemeente de beschikking over veel gevoelige persoonsgegevens. Het koppelen van gegevens is nodig om snel de juiste zorg te kunnen leveren. Voor het vertrouwen in de overheid is het tegelijk van het grootste belang dat zorgvuldig met deze gegevens wordt omgegaan. Inwoners hebben daar recht op, ze moeten daarom goed geïnformeerd zijn over wat er met hun gegevens gebeurt. Alle medewerkers van onze gemeente weten hoe ze met persoonsgegevens om moeten gaan.

Niet de angst voor boetes, maar een intrinsieke motivatie om zorgvuldig om te gaan met persoonsgegevens is de basis voor het voldoen aan privacywetgeving.

Communicatie

Voor veel mensen wordt de samenleving complex. Vaak vinden ouderen, allochtonen en laaggeletterden het moeilijk om op tijd de juiste informatie te vinden of om bij de overheid aan te kloppen voor hulp. De ChristenUnie wil dat de gemeente DALFSEN haar taal en regels zo simpel mogelijk houdt.

Wij willen duidelijk en toegankelijk zijn

- + De gemeente communiceert zo duidelijk en eenvoudig mogelijk met inwoners, door bijvoorbeeld de doelgroep te betrekken bij de formulering van gemeentelijke stukken!
- + De ChristenUnie wil dat berichten over aanvragen en besluiten, zoals vergunningen, omgevingsplannen en lokale regelgeving niet alleen digitaal zijn in te zien maar ook in de lokale papieren media blijven verschijnen.
- + De gemeente biedt inwoners de mogelijkheid om per mail geïnformeerd te worden over belangrijke ontwikkelingen in de gemeente.
- + In DALFSEN kunnen inwoners, naast de digitale weg, altijd bij een fysiek loket met hun vragen bij de gemeente terecht.

Dorpen als lokale gemeenschap

De ChristenUnie waardeert dorpen ('kernen') en buurten als lokale gemeenschap en hecht aan kleur en de vitaliteit van de lokale gemeenschap. De gemeente moet passende mogelijkheden benutten om bewoners van dorpen te betrekken bij zaken die hen raken.

DALFSEN bestaat uit 5 kernen met elk een eigen kleur. Dat vraagt om specifiek kernenbeleid.

De ChristenUnie wil de kernen eigen verantwoordelijkheid geven, eventueel ondersteund met eigen budgetten. De kracht van de kern (wijk) is daarbij uitgangspunt.

Verenigingen/coöperaties, zoals plaatselijke belangen, worden gefaciliteerd om hun gewaardeerde rol te kunnen vervullen. Voorwaarde is dat er een duidelijk draagvlak voor de vereniging in de kern moet zijn. Voor een degelijk kernenbeleid is het noodzakelijk beleidsvrijheid te geven om kleine projecten slagvaardig te kunnen aanpakken.

Een goede mogelijkheid voor dit kernenbeleid is het initiatief 'Dorpen van morgen'.

Wij willen betrokkenheid van inwoners

- + Ruimte voor inwoners die verantwoordelijkheden op zich nemen (bijv. in coöperaties) op het gebied van duurzaamheid, energie, zorg, lokale economie of wijkbeheer.
- + Indieners van burgerinitiatieven worden niet van het kastje naar de muur gestuurd. De gemeentelijke organisatie hanteert hiervoor een eenvoudig systeem/loket.
- + Meer vertrouwen, minder regels: Elk jaar komt het college met voorstellen voor regels die geschrapt, vereenvoudigd of samengevoegd kunnen worden. Nieuwe regels worden getoetst met als doel extra regeldruk te voorkomen.
- + Kernen krijgen meer eigen mogelijkheden om keuzes te maken die passen bij de kern en zo mogelijk ook eigen budgetten.
- + Vroegtijdig open en eerlijk inwoners betrekken bij beleidskeuzes en/of grote ontwikkelingen.
- + Heldere procesafspraken bij burgerparticipatie.
- + De gemeente gebruikt bij schriftelijke communicatie met inwoners eenvoudig Nederlands. (taalniveau B1)

Regionale samenwerking

DALFSEN is onderdeel van de regio Zwolle en werkt op verschillende onderwerpen samen met Zwolle en het Vechtdal. Bestuurlijke samenwerkingsverbanden zoals gemeenschappelijke regelingen vragen een actieve en kritische houding. Extra belangrijk nu er steeds meer samenwerkingsverbanden ontstaan waarvoor er helemaal geen vastgestelde regels zijn (bijvoorbeeld RES, Regio Zwolle). Ook is belangrijk dat de raad van DALFSEN zicht en controle houdt op besluiten die een gemeenschappelijke regeling of een ander samenwerkingsverband neemt.

Wij willen duidelijkheid over samenwerking

- + Keuzes voor schaalvergroting (samenwerking met andere gemeenten in allerlei gradaties) worden gemaakt op basis van inhoud, kwaliteit, draagvlak, herkenbaarheid en meerwaarde voor de regionale kracht/uitstraling.
- + De ChristenUnie steunt (het wettelijk mogelijk maken van) initiatieven die kaderstelling en controle rondom samenwerkingsverbanden versterken.
- + De raad maakt afspraken over hoe samenwerkingsverbanden vanuit de raad worden gevoed met kaders en gecontroleerd op de uitvoering.

1.3 Financiën

Van de gemeente verwachten wij betrouwbaar en goed rentmeesterschap over de beschikbare middelen. Het gaat om gemeenschapsgelden, die hetzij via de afdracht van de Rijksoverheid, hetzij via de gemeentelijke belastingen zoals de Onroerende Zaak Belasting (ozb), door onze inwoners zijn opgebracht.

In de afgelopen jaren is het takenpakket van alle gemeenten flink uitgebreid. Hierbij zijn de financiële risico's toegenomen. De beleidsvrijheid is beperkt en door bezuinigingen van de Rijksoverheid op de

uitkering uit het Gemeentefonds ligt er een grote druk op het financieel beleid. Dat betekent dat, naast het uitgangspunt dat gemeenten voldoende geld van het Rijk moeten ontvangen om hun taken goed te kunnen uitvoeren, DALFSEN de komende periode uitgaven en inkomsten in evenwicht moet brengen. De ChristenUnie hecht groot belang aan efficiënt financieel beleid en het goed in beeld hebben en beheersen van risico's om toekomstige generaties niet op te zadelen met de gevolgen van slecht (financieel) beleid van hun voorgangers.

Wij willen welzijn boven welvaart

- + De gemeente heeft als doelstelling dat duurzaam en circulair wordt ingekocht. Keuzes en resultaten zijn meetbaar.
- + Spaarzaamheid en een behoudende financiële koers zijn leidend, dus geen risicovolle investeringen.
- + Bij gezond financieel beleid horen voldoende reserves om calamiteiten te kunnen opvangen. Structurele uitgaven moeten met structurele middelen begroot te worden en dus niet met incidentele meevallers.
- + Zorg voor elkaar en zeker voor onze kwetsbare staat voorop bij het maken van financiële en beleidsmatige afwegingen.
- + De dienstverlening van de gemeente (heffingen en leges) is zoveel mogelijk kostendekkend.
- + Bij problemen die de gemeentegrenzen overstijgen moet worden gezocht naar samenwerking en solidariteit binnen de regio om zo mogelijk tot financiële afspraken te komen of een gezamenlijke lobby te organiseren.

Hoofdstuk 2 Veiligheid

Waar staat de ChristenUnie voor?

Als inwoner van DALFSEN wilt u veilig kunnen leven. De overheid heeft de plicht om inwoners te beschermen en criminaliteit te bestrijden. Maar de ChristenUnie vindt ook dat de vrijheden waar we in onze gemeente van mogen genieten, samengaan met verantwoordelijkheden. Naast de wettelijke taak van de overheid zien wij een grote rol voor de samenleving. Juist ook als het gaat om veiligheid. Inwoners, winkeliers, scholen, politie en woningcorporaties dragen bij aan goede buurten. Dat zijn buurten waarin jongeren veilig naar school gaan en kinderen ruimte hebben om te spelen, waarin ouderen zonder zorg over straat kunnen, actief kunnen zijn en nog voluit van het leven kunnen genieten. Kortom, daar waar het op alle momenten van de dag voor iedereen veilig is om binnen en buiten te zijn. Dat geldt voor de kernen en het buitengebied.

Beschermd worden, maar ook zelf beschermen!

Veiligheid gaat over meer dan alleen het beschermd worden tegen geweld. Een schone en nette buurt zorgt bij veel bewoners al voor een veel veiliger indruk dan wanneer een buurt of straat er verwaarloosd uitziet. De ChristenUnie wil zich er dan ook voor inzetten dat de openbare ruimte in DALFSEN veilig is en er verzorgd uitziet.

2.1 Een veilige samenleving

Ook bij de aanpak van veiligheidsproblemen toont de ChristenUnie haar hart voor de samenleving. De ChristenUnie heeft aandacht voor slachtoffers en hun omgeving en stimuleert een effectieve, op herstel gerichte, aanpak van daders.

De gemeente DALFSEN stelt een integraal veiligheidsbeleid vast, dat gebaseerd is op onderzoek en ervaringen in de verschillende buurten. Betrokkenheid van inwoners en organisaties is van groot belang bij de analyse van veiligheidsproblemen en bij het stellen van prioriteiten bij de oplossing daarvan.

Minstens één keer per jaar moet er overleg zijn tussen gemeenteraad, burgemeester, politie en openbaar ministerie waarin gesproken wordt over resultaten en opgaven. Daarbij wordt ook verslag gedaan van de inzet van mensen en middelen, onderlinge samenwerking, aanrijdtijden e.d. van politie, brandweer en ambulances. De gemeenteraad moet een stevige vinger aan de pols houden bij beleid dat naar de veiligheidsregio's is verplaatst.

Inwoners worden, als oren en ogen van de politie, actief betrokken bij de veiligheid op straat, in de wijk en in huis. Dit kan door de inzet van Burgernet en van internet, zoals appgroepen in de wijk. Cameratoezicht is een prima middel, maar de ChristenUnie wil het beperkt en proportioneel toepassen en inbedden in goede wetgeving, zoals privacy, en in een goede cyclus van beleid, uitvoering en evaluatie.

De ChristenUnie stimuleert dat inwoners van DALFSEN gemakkelijk melding kunnen maken van overlast en van crimineel gedrag, waarbij de politie contact legt met de melder over de resultaten. De mogelijkheid van het anoniem aangifte doen, biedt inwoners in sommige gevallen veiligheid, maar is nog onvoldoende bekend. De ChristenUnie vraagt om voorlichting over deze mogelijkheid.

De ChristenUnie hecht aan de rol van de wijkagent als aanspreekpunt voor inwoners in de wijk en zijn coördinerende taak naar andere agenten en de gemeente toe om problemen in de wijk concreet aan te pakken.

Wij willen voelbare en zichtbare veiligheid

- + De wijkagent moet beschikbaar en zichtbaar zijn.
- + De burgemeester zorgt voor lage drempels voor het doen van (anoniem) aangifte en voor goede terugkoppeling door de politie.
- + We stimuleren de betrokkenheid van inwoners bij veiligheid in hun directe omgeving d.m.v. Burgernet, en Buurtpreventie Apps.

2.2 Verslavingen

Mensen zijn geschapen door God. Het kan niet de bedoeling zijn dat zij door drugs, drank, of verslaving zichzelf, hun vrijheid en waardigheid kwijtraken. Hoe kunnen we daar op gemeentelijk niveau aan bijdragen?

De ChristenUnie wil de vestiging van coffeeshops en het gebruik van drugs actief tegengaan en streng optreden bij overlast. Signalen uit de buurt moeten hierbij zwaar wegen.

De ChristenUnie is tegen het zelf telen van wiet door gemeenten en is zeer kritisch over experimenten hiermee. Wiet is en blijft een verboden middel. Door het wietgebruik tegelijkertijd wel te gedogen geeft de overheid een dubbele boodschap af. Een criminele onderwereld lijkt steeds meer aan de oppervlakte te komen. Dat willen we ook lokaal bestrijden door bijvoorbeeld duidelijke regels vast te leggen in het evenementenbeleid.

De handhaving van de Alcoholwet vraagt om voldoende beschikbare en goed geschoolde handhavers. De ChristenUnie is voor extra alertheid op de handhaving van leeftijdsgrenzen. De strijd tegen drankmisbruik voert de gemeente samen met scholen, ouders, kerken, verslavingszorg, horeca, politie, sportverenigingen en andere betrokkenen. Sluitingstijden van horeca is lokaal maatwerk. Belangrijk daarbij is een totaalpakket aan afspraken met horeca, politie, hulpverlening en omwonenden.

Sinds online gokken is toegestaan in Nederland, is de kans op een gokverslaving ook toegenomen. De gemeente zou volgens de ChristenUnie de samenleving moeten wijzen op de gevaren van een gokverslaving en de gevolgen die dit kan hebben.

Wij willen verslaving voorkomen

- + De gemeente organiseert (zo nodig samen met andere gemeenten) voldoende toezichtcapaciteit voor de Drank- en Horecawet.
- + DALFSEN voert een verbod in op het gebruik van lachgas in de openbare ruimte.
- + De gemeente DALFSEN zet zich samen met maatschappelijke partners in voor de preventie van drugs, alcohol en gokken. Niet alleen richting de jeugd, maar ook in de richting van ouders/volwassenen.

2.3 Prostitutie, mensenhandel, uitbuiting

Prostitutie is geen gewoon beroep. Prostitutie is ongelijkwaardig, er is bijna altijd sprake van machtsongelijkheid, economische ongelijkheid en genderongelijkheid. Daarom is de ChristenUnie tegen prostitutie.

Criminaliteit, mensenhandel, uitbuiting, eenzaamheid en andere sociale problemen zijn de schrijnende werkelijkheid achter de schone schijn.

Met de verschuiving van prostitutie van de clubs en bordelen naar het thuiswerken/via internet diensten aanbieden, neemt de onzichtbaarheid van de prostitutiebranche toe en daarmee ook de risico's. De coronacrisis heeft deze ontwikkeling versterkt.

Mensenhandel betekent per definitie het uitbuiten van mensen. Daarbij wordt dwang, misleiding, machtsmisbruik of misbruik van een kwetsbare positie gebruikt. Dit komt ook in DALFSEN voor. De ChristenUnie wil dat onze gemeente zich, in samenwerking met andere gemeenten in de regio, actief inzet voor beleid tegen deze ernstige en complexe vorm van criminaliteit.

Wij willen waardigheid voor iedereen

- ⊕ De gemeente DALFSEN zorgt voor een veilige opvang voor slachtoffers van loverboys, pooiers en mensenhandelaren.
- ⊕ Onder jongeren speelt sexting en grooming een steeds grotere rol. De ChristenUnie vindt het belangrijk dat ouders en scholen samen optrekken als het gaat om voorlichting en hulpverlening.
- ⊕ Wijkteams/professionals volgen een training om loverboysituaties en gevallen van mensenhandel (thuisprostitutie) in de wijk te herkennen en maken afspraken met de politie over handhaving, melding en begeleiding.
- ⊕ DALFSEN zorgt ervoor dat ieder slachtoffer van mensenhandel, ook ongedocumenteerden, terecht kan bij gemeentelijke voorzieningen zoals opvang en begeleiding. Daarbij moet slachtofferschap losgekoppeld worden van het doen van aangifte.

2.4 Radicalisering

Radicalisering vormt een bedreiging voor de manier waarop wij in DALFSEN in vrijheid en veiligheid leven. Het kan levens verwoesten, drijft families tot wanhoop en laat professionals soms verslagen achter. Radicalisering ontstaat als personen of groepen opvattingen ontwikkelen die haaks staan op de democratische rechtsorde en bereid zijn daar in de praktijk consequenties aan te verbinden. Naast het beschermen van de samenleving, heeft de overheid ook een taak bij het beschermen van de individuele burger, in het bijzonder jongeren. Aanpak van radicalisering bestaat daarom tegelijk uit het weerbaar maken van individuen tegen radicaal gedachtegoed. Vooral jongeren die op zoek zijn naar hun plek in de samenleving zijn kwetsbaar. Het is daarmee niet alleen een veiligheidsvraagstuk maar ook een maatschappelijk vraagstuk.

Wij willen radicalisering bij de wortel aanpakken

- ⊕ In DALFSEN is er integraal beleid om, in samenwerking met de regio, radicalisering tegen te gaan.

2.5 Ondermijning: verwevenheid tussen boven- en onderwereld

Ook in DALFSEN moeten we ons bewust zijn van de invloed van grootschalige criminele organisaties. Criminelen gebruiken vastgoed om crimineel verkregen gelden wit te wassen. Door een oplettende houding van het gemeentebestuur kunnen we deze ontwikkelingen op het spoor komen.

Wij willen 'de onderste steen boven'

- + De gemeente DALFSEN heeft een gerichte aanpak ter bestrijding van verwevenheid boven- en onderwereld en daarmee van de georganiseerde (grootschalige) criminaliteit en zorgt voor een voortdurende actualisering samen met de regio.
- + Om illegaal gebruik van vrijkomende (agrarische) bebouwing/panden tegen te gaan komt er beleid gericht op snelle herbestemming. Acties tegen illegaal gebruik worden periodiek herhaald.
- + De gemeente betreft de inwoners actief bij het herkennen van en signalering van (vermoedens van) ondermijnende activiteiten en het melden hiervan.
- + Aandacht voor een integer en weerbaar lokaal bestuur.

2.6 Veiligheid, kindermishandeling en huiselijk geweld

Kinderen hebben het recht om veilig te zijn, om beschermd te worden tegen mishandeling. Want de gevolgen van mishandeling zijn groot. Geweld in huiselijke kring komt vaker voor dan we denken. Niet alleen kinderen maar ook ouderen en (ex-)partners zijn dagelijks slachtoffer.

Veilig Thuis, het advies- en meldpunt voor huiselijk geweld en kindermishandeling, moet laagdrempelig bereikbaar zijn en bekend bij alle inwoners van DALFSEN. Voor slachtoffers van huiselijk geweld moet er passende, hulp en/of een veilige opvang zijn. Opvang het liefst op een plek waar alle hulp onder een dak geboden kan worden.

Wij willen veiligheid voor iedereen

- + De ChristenUnie zet zich in voor een aanpak kindermishandeling waarin aandacht is voor preventie en voor het versterken van de interactie tussen kind, verloskunde, onderwijs, wijkteam en Veilig Thuis.
- + We zetten in op behoud van consultatiebureaus in de drie kernen Dalfsen, Nieuwleusen en Lemelerveld.
- + Ouderenmishandeling krijgt de komende periode meer aandacht. Hiervoor werken we samen met mantelzorg- en ouderenorganisaties.
- + In DALFSEN wil de ChristenUnie een integrale aanpak van de gemeente en samenwerkingspartners op het gebied van eengerelateerd geweld.

Hoofdstuk 3 Zorg

Waar staat de ChristenUnie voor

Eén van de kenmerken van de samenleving van nu is dat bijna iedereen deel uitmaakt van een of meerdere netwerken van mensen, zoals gezinnen, klassen in scholen, vriendengroepen, verenigingen, geloofsgemeenschappen, de straat en de buurt, online netwerken en sociale media. Tegelijk is er sprake van individualisme en van eenzaamheid en zijn er mensen die niet mee kunnen komen. De coronacrisis heeft dit nog versterkt. Maar er ontstonden in die periode juist ook mooie initiatieven waarin mensen naar elkaar omzagen. Er is kracht in de samenleving. De ChristenUnie blijft daarom inzetten op een participatiesamenleving; het is belangrijk dat mensen elkaar als het kan helpen en voor elkaar zorgen. Tegelijk moet de gemeente zorgen voor passende ondersteuning en hulp aan mensen, die het niet op eigen kracht redden. De ChristenUnie vindt het belangrijk dat we in DALFSEN blijvend gaan investeren in preventie en vroegsignalering. Want voorkomen is beter dan genezen. De decentralisaties liggen inmiddels ruim 5 jaar achter ons. De ChristenUnie pleit ervoor de (laatste) financiële schotten weg te halen en écht over de systeemwereld van de gemeente heen te kijken naar de leefwereld van mensen.

Uitgangspunt van de ChristenUnie is dat elk mens waardevol is en dat die waarde niet afhangt van prestaties, gezondheid, seksuele geaardheid, afkomst, leeftijd, gewenstheid of geluk. Al het leven, in gaafheid en gebrokenheid, verdient het om tot ontplooiing te komen, te participeren, om te worden beschermd en om zorg te ontvangen als dat nodig is.

De situatie is leidend, niet de regels!

3.1 Volksgezondheid

Gezondheid is van invloed op prestaties op school, op het werk en in de maatschappij. Een gezonde leefstijl is eerst en vooral een verantwoordelijkheid van mensen zelf, maar gaat ook de maatschappij aan. Door te investeren in preventie zorgen we ervoor dat mensen (langer) gezond blijven. Gezondheid is het uitgangspunt. Wij willen dat jongeren gezond en vrij van verslaving opgroeien.

Wij willen een gezonde samenleving

- + Een actief preventiebeleid.
- + Voorbereid zijn op situaties als een coronapandemie.

3.2 Zorg voor inwoners in kwetsbare situaties

De ChristenUnie is groot voorstander van zorg die dichtbij is georganiseerd. Zorg op een menselijke schaal, bereikbaar en met een menselijk gezicht.

Kerken pakken steeds vaker maatschappelijke taken op. Deze constructieve rol en toegevoegde waarde vragen, om wederzijds respect en om versterking van de contacten tussen overheid en kerken (diaconieën). Als ChristenUnie erkennen we dat de kerk een andere roeping heeft dan de overheid. En dat kerk en overheid elkaar vanuit die andere roeping, die je gescheiden moet houden, kunnen versterken.

De gemeente moet vol inzetten op het weghalen van de schotten tussen hulp, zorg en participatie en het voorkomen en verminderen van bureaucratie. De ChristenUnie wil dat er gedacht wordt vanuit de zorgvraag van inwoners.

De inzet van ervaringsdeskundigheid (bij o.a. de geestelijke gezondheidszorg (GGZ), maatschappelijke zorg, mantelzorg vluchtelingenwerk) draagt bij aan grotere deelname aan de samenleving en heeft daarnaast meerwaarde voor de ervaringsdeskundige zelf.

Wij willen een zorgzame samenleving

- + DALFSEN voert het gebruik van ervaringskennis en ervaringsdeskundigheid in.
- + Als zorg niet via een Zorg-in-natura (ZIN) contract geleverd kan worden dan is een persoonsgebonden budget (pgb) een instrument om toch passende zorg onder regie van de zorgvrager aan te vragen. De ChristenUnie wil het dat pgb-gebruik mogelijk blijft en dat inwoners die mogelijkheid kennen. Zo hebben zorgvragers altijd de mogelijkheid om identiteitsgebonden of andere noodzakelijke zorg in te kopen als deze niet gecontracteerd is.
- + Er is structureel overleg tussen kerken (diaconieën) en de gemeente om kerken een volwaardige plaats te geven in de sociale structuur van het dorp/de wijken.
- + Een eigen bijdrage voor zorg/ondersteuning mag nooit leiden tot zorgmijding.
- + De ChristenUnie wil meer hergebruik en delen van (zorg-)middelen.
- + De gemeente DALFSEN werkt in overleg met onderwijs, bibliotheken en wijkteams aan de aanpak van (digitale) laaggeletterdheid.

Personen met verward gedrag

Het aantal personen met verward gedrag op straat neemt toe. Er zijn veel minder GGZ-bedden en problemen worden niet tijdig herkend en soms blijft hulp uit. De ChristenUnie wil bijsturen waar nodig. Daarbij zet de gemeente in op vernieuwende vormen van zorg. Mensen die verward gedrag vertonen horen in ieder geval niet thuis in een politiecel, ze verdienen de aandacht van omgeving en hulp. Tegelijk zal de samenleving meer oor en oog moeten krijgen voor burens die 'anders' zijn.

Wij willen aandacht en een eigen plek

- + Samen met de GGZ maakt de gemeente afspraken over hoe mensen met verward gedrag in hun eigen situatie kunnen worden ondersteund, hoe netwerken betrokken worden en wordt voorkomen dat mensen afhankelijk worden van de GGZ.
- + De gemeente zet, in het kader van het hervinden van de eigen kracht, in op zelfhulpgroepen voor mensen met verward gedrag.
- + We investeren in beschermd wonen en in de zorg voor mensen met GGZ-problematiek die thuis wonen: 24/7 ambulante psychische zorg in de wijk, en intensievere samenwerking tussen GGZ, huisartsen, maatschappelijke opvang, woningcorporatie, schuldhulpverlening en andere zorg- en hulpverleners en herstelgroepen.

3.3 Mantelzorgers

Dagbesteding en respijtzorg zijn belangrijk om overbelasting van mantelzorgers te voorkomen. Daarom zet de ChristenUnie in op respijtzorg, waardering van de mantelzorger en het proactief benaderen van mensen die, soms zonder dat ze het zelf weten, mantelzorger zijn geworden.

Wij willen zorg voor mantelzorg

- + De gemeente DALFSEN ontwikkelt een ruim aanbod in mantelzorgondersteuning, waaronder een respijtvoorziening.
- + De ChristenUnie wil specifieke ondersteuning voor jonge mantelzorgers. Zeker als zij zorgtaken moeten combineren met school of studie.
- + De gemeente wijst mensen die mantelzorgers zijn of worden actief op ondersteuning;
- + In DALFSEN ontwikkelen we een visie op informele zorg en de manier waarop de informele zorg zich verhoudt tot de formele zorg;
- + In DALFSEN minimaliseren we regels en drempels bij het aanvragen van een mantelzorgwoning.

3.4 Vrijwilligers

De gemeente DALFSEN kent vele vrijwilligers en de ChristenUnie is trots op al het werk dat zij verzetten. Vrijwilligers zijn van onschatbare waarde voor onze samenleving. Daarom wil de ChristenUnie dat de gemeente vrijwilligerswerk faciliteert en het vrijwilligers en organisaties/verenigingen niet moeilijker maakt door extra regels of beperkingen. Dit geldt voor het doen van vrijwilligerswerk naast een uitkering, maar ook voor het geven van mantelzorg naast een baan en het activeren van vluchtelingen door middel van vrijwilligerswerk.

Wij willen de helpers helpen

- + Er is al veel mogelijk voor vrijwilligers, maar dat is niet altijd bekend! Geef meer bekendheid aan: gratis verkrijgbare VOG, de vrijwilligersbank en de vrijwilligersverzekering door de gemeente.

3.5 Toegankelijkheid

Met het VN-verdrag inzake de rechten van personen met een handicap is een inclusieve samenleving dichterbij gekomen. Maar de ChristenUnie wil verder. Mensen met een beperking moeten op alle fronten mee kunnen doen.

Wij willen toegankelijkheid

- + De gemeente zorgt dat haar gebouwen en voorzieningen goed toegankelijk zijn voor de inwoners. Aandacht is nodig voor digitale bereikbaarheid voor mensen met een beperking.
- + De openbare ruimte en het openbaar vervoer wordt op zo'n manier ingericht dat mensen met een beperking zich thuis voelen in DALFSEN en zich er zelfstandig kunnen redden. De top 10 knelpunten wordt jaarlijks beoordeeld en waar mogelijk opgelost.
- + De gemeente werkt aan het uitvoeren van de lokale inclusie-agenda. De doelgroep wordt hier actief bij betrokken.
- + De gemeente zorgt ervoor dat (gemeentelijke) evenementen toegankelijk zijn voor bezoekers met een beperking.
- + De gemeente DALFSEN zoekt actief naar mogelijkheden om kinderen met een beperking te laten sporten.
- + DALFSEN stelt een toiletnorm op, zodat er voldoende beschikbare toiletten aanwezig zijn in drukke voetgangersgebieden en verblijfsgebieden. Om dit te bereiken stelt de gemeente ook de toiletten in gemeentelijke gebouwen open en overlegt met horeca en ondernemers.

3.6 Langer zelfstandig

Steeds meer mensen met een zorgvraag wonen langer thuis. Woningen moeten dus geschikt zijn voor ouderen en mensen met een beperking. De ChristenUnie vindt dat de gemeente DALFSEN daarin, samen met woningeigenaren en woningcoöperaties een grote verantwoordelijkheid heeft. Niet alleen woningen maar ook de openbare ruimte moet toegankelijk en veilig zijn en uitnodigen tot ontmoeting en activiteiten. Juist dichtbij huis. Daarom wil de ChristenUnie het sluiten en centreren van voorzieningen zoveel mogelijk voorkomen.

Wij willen passend wonen

- + Woningeigenaren krijgen voorlichting over het levensloopbestendig maken van hun woning.
- + Er zijn voldoende aangepaste zorgwoningen, ook voor de groep jongvolwassenen met een psychiatrische achtergrond.
- + De ChristenUnie wil ruimte willen geven aan woonzorginitiatieven waarbij inwoners elkaar ondersteunen in de verschillende levensfasen.

3.7 Ouderen

Ouderen betekenen veel voor onze samenleving en daarom verdienen ze waardering en respect. Ze hebben bijgedragen aan het functioneren van de samenleving zoals die nu is. Ouderen verdienen aandacht en steun, juist in deze tijd. Veel ouderen functioneren prima en weten lang hun weg zelfstandig of met zelf georganiseerde hulp of netwerken te vinden. Maar vaak ontstaat door lichamelijke of geestelijke klachten een verminderde mobiliteit. Eenzaamheid wordt zo een steeds groter risico. De ChristenUnie heeft hier oog voor en zet zich in om eenzaamheid te bestrijden.

Wij willen dat de jaren tellen

- + In overleg met de kernen, diaconieën of verenigingen wordt gekeken hoe voorzieningen met een sociale functie open kunnen blijven. Dit kan ook door zelfbeheer, zie bijvoorbeeld Café Kappers in Hoonhorst!
- + Per kern is er een actuele sociale kaart die ook in gedrukte vorm beschikbaar is.
- + Zingeving wordt bij gesprekken met ouderen met een zorgvraag een bespreekbaar onderwerp, zo nodig maakt de gemeente hiervoor gebruik van deskundigheid van kerken of andere religieuze organisaties. De ChristenUnie stelt voor om Beziinningsplekken in te richten, bijvoorbeeld achter de Palthehof in Nieuwleusen, bij het oude kerkhof.
- + DALFSEN wordt een dementievriendelijke gemeente door relevante medewerkers een gerichte training Samen Dementievriendelijk aan te bieden, dementie in de samenleving bespreekbaar te maken en de juiste zorg en ondersteuning te bieden aan mensen met dementie en hun mantelzorgers.
- + De website van de gemeente is 'ouderenproof'.

3.8 Verslaving

Mensen zijn te waardevol om zich te verliezen in verslavingen aan alcohol, roken, drugs, seks en/of gokken. De ChristenUnie wil dat preventie in het lokale gezondheidsbeleid een belangrijke plek krijgt. Niet alleen gericht op alcohol en softdrugs maar ook gameverslaving en het gebruik van synthetische drugs. De opkomst en acceptatie van het gebruik hiervan is zorgelijk. De risico's van het gebruik van XTC en MDMA zijn groot. Voorlichting op scholen en bij feesten moet vooral gericht zijn op preventie

en pas dan op het veilig gebruik en controle ervan. Bij evenementenvergunningen is het voorkomen van middelengebruik een voorwaarde.

Zie voor meer over dit onderwerp in hoofdstuk 2: Veiligheid

3.9 Opvangvoorzieningen

De gemeente heeft de verplichting mensen, die door wat voor oorzaak dan ook geen dak boven het hoofd hebben, opvang te bieden. Opvang heeft als doel te voorzien in basisbehoeften, mensen tot rust te laten komen en vervolgens te begeleiden naar noodzakelijke hulp en uiteindelijk weer naar zelfstandigheid.

Wij willen veilig onderdak

- + Er is voldoende en adequate opvang voor dak- en thuislozen. Niemand in DALFSEN slaapt buiten zijn/haar wil op straat. Jongeren en gezinnen krijgen hierbij speciale aandacht.
- + Opvang is zo kort mogelijk; cliënten worden gestimuleerd via een hulptraject stappen te zetten om het eigen leven weer op te pakken.
- + De ChristenUnie is voorstander van het concept Housing First voor dakloze mensen met meerdere problemen. Het toewijzen van een woning is de start van een traject richting zelfstandig wonen.
- + De gemeente zorgt voor (eventueel tijdelijke) woonvormen voor mensen met een acute woonbehoefte, bijvoorbeeld door scheiding of schulden.

3.10 Zorg voor vluchtelingen

De gemeente DALFSEN heeft een verantwoordelijkheid als het gaat om goede opvang van vluchtelingen. Mensen die huis en haard hebben moeten verlaten, verdienen een veilig onderkomen. We zijn ons ervan bewust dat het draagvlak hiervoor soms kwetsbaar is. Toch vindt de ChristenUnie de manier waarop we in DALFSEN met vluchtelingen omgaan, een vraagstuk van de hele samenleving. Integratie is geen keuze maar een morele verplichting.

Daarom willen we dat nieuwkomers (statushouders) zo snel mogelijk opgenomen worden in onze samenleving. Dat begint met de taal leren, maar ook dat gaat sneller en beter als nieuwkomers actief deelnemen aan de maatschappij. De ChristenUnie pleit allereerst voor gespreide, kleinschalige opvang van vluchtelingen. Alleenstaande minderjarige vreemdelingen (AMV'ers) verdienen bijzondere aandacht. Veel van hen raken in de problemen en maken een opleiding niet af.

De gemeente moet de taakstelling voor huisvesting van statushouders halen, maar bewaakt ook dat dit niet tot verdringing op de huizenmarkt leidt. Dit kan door (tijdelijk) extra huisvesting te realiseren, en door het verbouwen van bijvoorbeeld kantoor- en winkelpanden tot woningen. Gemeenten dienen hier zo nodig actief het gesprek over aan te gaan met het provinciebestuur.

Nieuwkomers moeten zo snel mogelijk deel kunnen nemen aan (vrijwilligers)werk en participeren in verenigingen. Mogelijkheden om actief kennis te maken met en deel te nemen aan de maatschappij helpen nieuwkomers bij hun integratie. Initiatieven vanuit de samenleving die hiervoor georganiseerd worden, verdienen aanmoediging en ondersteuning. Belangrijk is tegelijk dat nieuwkomers leren dat de Nederlandse normen en waarden in DALFSEN leidend zijn.

De ChristenUnie vindt dat iedereen recht heeft op onderdak. Dat geldt ook voor uitgeprocedeerde asielzoekers en staatlozen. Zolang de buitenschuldregeling onvoldoende werkt of landen van herkomst onvoldoende meewerken aan terugkeer mogen uitgeprocedeerden daar niet de dupe van zijn. De gemeente DALFSEN moet tenminste minimale opvang (bed, bad en brood) bieden, ook wanneer daar geen landelijke regeling voor is.

Wij willen een ruimhartig thuis

- + De gemeente neemt haar verantwoordelijkheid voor het, verspreid over de wijken, huisvesten van statushouders.
- + Activiteiten vanuit de samenleving, zoals maatjes-/buddyprojecten die taal en participatie van nieuwkomers bevorderen worden omarmd. De gemeente DALFSEN steunt (financieel) maatjesprojecten, omdat die bijdragen aan de kennismaking met onze waarden, cultuur en taal.
- + De gemeente schakelt het bedrijfsleven in en daagt hen uit statushouders in dienst te nemen. En geeft zelf het goede voorbeeld!
- + De gemeente zorgt voor duidelijkheid (één loket) voor ondernemers over het hoe en wat, om de ondernemer te ontzorgen. Welke potjes zijn er, wat mag wel, wat mag niet, enz.
- + De gemeente stimuleert de culturele integratie door wederzijdse uitwisseling van koken/recepten/eetgewoonten van onze nieuwe medeburgers met de plaatselijke bevolking. 'Laat je verrassen door de smaak!'
- + DALFSEN spant zich in voor het vinden van een locatie voor tijdelijke opvang, passend bij de schaal en omvang van de gemeente.

Hoofdstuk 4 Gezin, jeugd en onderwijs

Waar staat de ChristenUnie voor?

Kinderen en jongeren hebben de toekomst. De gemeente DALFSEN moet daarom inzetten op veilige gezinnen, veilige scholen en veilige buurten. De ChristenUnie wil dat kinderen zo dicht mogelijk bij huis onderwijs en zorg kunnen krijgen, óók zij die extra ondersteuning nodig hebben. In DALFSEN is er onderwijs en ondersteuning die past bij de cultuur, identiteit en achtergrond van het gezin.

4.1 Ondersteuning van kinderen en jongeren

Investeren in gezinnen

Stabiele, sterke en liefdevolle gezinnen vormen de veilige basis voor gelukkige kinderen die zich goed ontwikkelen. De ChristenUnie wil dat stellen met kinderen handvatten aangereikt krijgen om te kunnen bouwen aan hun relatie en aan het ouderschap. Zo moet de geboortezorg niet alleen gericht zijn op de lichamelijke voorbereiding op de komst van een kindje, maar ook op de mentale voorbereiding. Onderzoek laat zien dat voorlichting en begeleiding positief werken tegen stress in de relatie. Een kind is het beste af als de ouders het samen goed hebben, daarom wil de ChristenUnie dat de gemeente DALFSEN ouders ondersteunt door ouderschaps cursussen via consultatiebureaus aan te bieden. De eerste 1000 dagen van een kind zijn essentieel in diens kansen op een stabiele ontwikkeling. In DALFSEN gaan we met de Jeugdgezondheidszorg/GGD extra inzetten op deze periode.

In de huidige cultuur zijn de verwachtingen van relaties hoog en tegelijkertijd is trouw in relaties niet vanzelfsprekend. De afgelopen decennia is het aantal echtscheidingen en verbroken relaties fors toegenomen. Voor kinderen is de echtscheiding van hun ouders vaak bijzonder ingrijpend. Steeds meer raken we hiervan doordrongen, zeker als we de verhalen horen over pijnlijke vechtscheidingen. Inzet op ondersteuning en preventie bij relatieproblemen is nodig omdat daarmee kinderen in hun kwetsbare positie worden beschermd en veel relatieleed voor ouders wordt voorkomen. De ChristenUnie pleit voor meer aandacht in de prenatale voorlichting voor psychosociale aspecten en veranderingen in de relatie als gevolg van het vader- en moederschap.

Een veilige basis
voor alle kinderen

Wij willen preventie

- + Met professionals uit het veld ontwikkelt de gemeente preventief (v)echtscheidingsbeleid, allereerst gericht op het laagdrempelig en vrijwillig versterken van relaties van alle ouders in DALFSEN, maar daarnaast ook op tijdige hulp als een scheiding onvermijdelijk is.
- + Ouderschaps cursussen en informatie over relatieondersteuning moeten laagdrempelig beschikbaar zijn.
- + De ChristenUnie is voorstander van initiatieven waarin ouders andere ouders ondersteunen, bijvoorbeeld via buurtgezinnen, Home-Start en de Family Factory.

Effectieve ondersteuning

Door in 2015 de jeugdzorg te decentraliseren heeft het Rijk het vertrouwen uitgesproken in gemeenten dat zij samen met de jeugdzorgaanbieders de jeugdhulp kunnen organiseren. We zijn een eind op weg maar om de transformatie echt te laten slagen zal er verder ingezet moeten worden op niet alleen voldoende middelen van het Rijk voor deze taak maar ook op een integrale blik op de achtergrond van de problemen van kinderen en jongeren die zich melden bij de jeugdhulp.

We zien een maatschappelijke ontwikkeling waarbij ouders steeds vaker een beroep doen op jeugdhulp. Ouders willen dat hun kinderen het beter hebben dan zij het gehad hebben. Daardoor is het moeilijk geworden om te accepteren dat bepaalde moeilijkheden bij het leven horen. De ChristenUnie vindt het belangrijk dat we in DALFSEN het normaliseren van dergelijke (tijdelijke) moeilijkheden weer bespreekbaar maken, waarbij uiteraard niemand met een hulpvraag de deur wordt gewezen.

De ChristenUnie pleit verder voor preventie en vroegsignalering, want jongeren en hun ouders zijn erbij gebaat als op het juiste moment de juiste zorg beschikbaar is. Zo licht of zo zwaar als nodig is. Hiervoor is het nodig dat de zorgvrager, het gezin, samen met de omgeving en professionals één plan maakt.

Wij willen snel helpen

- + De scholen in DALFSEN moeten in staat gesteld worden hun pedagogisch klimaat zo vorm te geven dat kinderen en jongeren niet uitvallen. Daar waar dat toch dreigt, is het nodig dat er een goede link is tussen jeugd scholen, jeugdzorg en gemeente.
- + Praktijkondersteuner huisarts: We zetten een professional in om jeugdigen met lichte psychosociale problematiek ondersteuning te geven.
- + Zorgen voor zo kort mogelijke lijnen; geen onnodige schakels.
- + Afbouw residentiële jeugdzorg: Het is belangrijk dat kinderen opgroeien in een gezin. Soms kan dat niet, dan zoeken we een pleeggezin, zo nodig bieden we maatwerk of kijken we of een gezinshuis een oplossing is.

In het hulpverleningstraject willen we de eigen kracht en de netwerken van gezinnen inzetten en versterken. Jeugdzorg moet beschikbaar zijn voor alle kinderen en ouders die echt ondersteuning nodig hebben.

Het spreekt voor zich dat het Rijk daarvoor voldoende adequate middelen beschikbaar stelt!

Om snel hulp te kunnen aanbieden is het belangrijk om de zorg dichtbij plekken te organiseren waar kinderen verblijven. Dit kan door het onderwijs samen met jeugdzorg arrangementen te laten ontwikkelen of de jeugdzorg op scholen spreekuren te geven. Vanwege de leerplicht zijn scholen een logische plek. De ChristenUnie pleit ervoor expertise in de kinderopvang of school te halen. Dit om stevig in te zetten op preventie en te voorkomen dat op termijn doorstroming naar duurdere en zwaardere vormen van zorg nodig is. Tegelijkertijd ondersteunt het de leerkracht die met zijn of haar zorgen over een kind, samen met de ouders, terecht kan bij een professional, die de zorg overneemt. Ook willen wij passend onderwijs en jeugdzorg zoveel mogelijk verbinden.

Wij willen samen helpen

- + Investeren in pleeggezinnen, gezinshuizen en steungezinnen om het aantal uithuisplaatsingen en opvang in instellingen terug te dringen en zwaardere hulpverleningstrajecten te voorkomen.
- + Ouders/gezinnen worden actief gewezen op de mogelijkheid om via een PGB identiteitsgebonden of specialistische zorg in te kunnen kopen als de gemeente deze zorg zelf niet heeft ingekocht.
- + Multi-probleemgezinnen zijn gebaat bij een integrale aanpak waarin betrokken hulpverleningsinstanties nauw samenwerken en daarbij is de aanpak van één gezin, één plan, één coördinator belangrijk.
- + Inkoop van jeugdhulp gebeurt niet alleen op prijs, maar vooral op kwaliteit.

- + Jongeren die mantelzorger zijn, worden optimaal ondersteund vanuit de Wmo, zodat zij gewoon naar school kunnen gaan en vrije tijd hebben.
- + Wij willen aandacht voor de psychische gezondheid bij kinderen en ouders, extra inzet op het voorkomen van depressies en suïcide onder jongeren.

4.2 Onderwijs

Voor kinderen en jongeren is het onderwijs een belangrijke plek. Het is een plek waar ze zich cognitief en sociaal ontwikkelen en waar ze andere kinderen en jongeren ontmoeten. Kernbegrippen voor goed onderwijs zijn keuzevrijheid, vertrouwen, verantwoordelijkheid en professionaliteit. Dit goede onderwijs willen we als lokale ChristenUnie ondersteunen waar dat binnen onze mogelijkheden ligt.

De ChristenUnie is voor vrijheid van onderwijs. En alle onderwijs is bijzonder. Dit houdt in dat ouders, vanuit hun verantwoordelijkheid voor de opvoeding van hun kinderen, kunnen kiezen voor een school die aansluit bij de eigen waarden, identiteit en idealen en dat de gemeente de diversiteit van scholen op levensbeschouwelijke en pedagogische gronden respecteert. Ouders behouden in DALFSEN de vrijheid van schoolkeuze.

De scholen in DALFSEN zijn niet van de gemeente, maar van de samenleving. De gemeente en het onderwijs delen wel de maatschappelijke opdracht om kinderen en jongeren zich optimaal te laten ontwikkelen. In DALFSEN biedt het onderwijs gelijke kansen voor alle leerlingen, onafhankelijk van de wijk waarin een school staat of van de financiële situatie van ouders.

De schoolbesturen zijn verantwoordelijk voor de kwaliteit van het onderwijs. Zij geven uitvoering aan het bieden van inclusief onderwijs aan alle kinderen. Het is daarbij belangrijk dat het onderwijs, preventie en jeugdhulp goed op elkaar afgestemd zijn en dat gezamenlijk datgene georganiseerd wordt wat voor leerlingen nodig is om zich optimaal te kunnen ontwikkelen.

Kleine scholen zijn vaak scholen die sterk geworteld zijn in hun omgeving. De ChristenUnie heeft zich zowel landelijk als op lokaal niveau ingezet voor kleine scholen. Dat blijft de ChristenUnie in de komende tijd doen.

Wij willen onderwijs dichtbij en veilig

- + In DALFSEN is onderwijs dichtbij en daarom hebben we oog voor kleine scholen.
- + Bij de (her)huisvesting van het primair onderwijs zet de ChristenUnie in op:
 - veilige, herkenbare en overzichtelijke gebouwen
 - samenwerking met behoud van identiteit/onderwijsvisie
 - gezondheid en duurzaamheid
 - aandacht voor de verkeersveiligheid rond de scholen
- + De ChristenUnie pleit voor voorlichting over digi-veiligheid op scholen en aan ouders, zodat kinderen bewust en veilig leren omgaan met internet en social media.
- + Voor het versterken van preventie en vroegsignalering werkt de gemeente zoveel mogelijk samen met professionals in het onderwijs en in de vroeg- en voorschoolse voorzieningen.
- + Bij gemeenschappelijke bouw van schoolgebouwen streven we naar eigenheid hierbinnen van de verschillende (kleine) scholen.

Er is een sterke tendens in de samenleving om kinderen eerder te laten beginnen met leren. De ChristenUnie vindt dat dit een keuze is van ouders zelf. In het geval er sprake is van

(taal)achterstanden wijzen consultatiebureaus ouders actief op de mogelijkheden van vroeg- en voorschoolse voorzieningen.

Helaas ontstaan er regelmatig problemen bij de overgang van kinderen en jongeren van de ene naar de andere vorm van onderwijs. Om die reden stimuleert de gemeente, met oog en waardering voor de eigenheid en identiteit van scholen, samenwerking tussen voor- en voerschoolse voorzieningen en het onderwijs, maar ook de samenwerking tussen het primair onderwijs en het voortgezet onderwijs en het onderwijs dat daarop volgt. De ChristenUnie stimuleert een warme overdracht (van leerlingen van het PO naar het VO; niet van dossiers of nummers) zeker waar het gaat om kwetsbare jongeren.

De ChristenUnie vindt het belangrijk dat onderwijs, overheid en arbeidsmarkt in DALFSEN meer gaan samenwerken. Dat kan door actief de samenwerking te zoeken, bijvoorbeeld door aan te haken bij groepen die dit al doen, zoals ondernemersverenigingen, een lokaal netwerk, maar bijvoorbeeld ook door in haar aanbesteding te stimuleren dat plaatselijke aannemers stageplekken beschikbaar stellen. Kinderen en jongeren moeten naar school. De gemeente zet daarom maximaal in op het voorkomen van schooluitval in samenwerking met de schoolbesturen en de jeugdzorg.

Wij willen onderwijs voor iedereen

- ⊕ In DALFSEN krijgen kwetsbare jongeren uit het speciaal onderwijs de juiste begeleiding naar een waardevolle plek in onze samenleving. De ChristenUnie wil adequate ondersteuning voor leerlingen die uit dreigen te vallen.
- ⊕ DALFSEN versterkt waar mogelijk de samenwerking met de Samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs PO en VO.
- ⊕ De ChristenUnie ziet voor de gemeente een stimulerende rol, en waar nodig faciliterend, om projecten te ondersteunen op het vlak van
 - het bevorderen van leesvaardigheid, bijvoorbeeld door ondersteuning van leesclubs en taal- en leesstimuleringsprogramma's.
 - het voorkomen van pesten.
 - het versterken van gelijke kansen voor iedereen, mede gezien de impact van de coronacrisis

Hoofdstuk 5 Kunst, cultuur en sport

5.1 Kunst en cultuur

Waar staat de ChristenUnie voor?

Kunst, cultuur en creativiteit verrijken het leven en de samenleving. Wij mensen vormen het beeld van God als creatieve Schepper.

Kunst kan confronteren, stilzetten, ontspannen, wakker schudden en verbinden. Kunst bepaalt ons ook bij de manier waarop wij als mensen het beeld zijn van God als creatieve Schepper.

In onze culturele instellingen werken professionals en amateurs samen aan het mooier maken van de DALFSEN-se samenleving. Kunst en cultuur zijn van en voor de samenleving. De overheid vervult een belangrijke rol als subsidieverstrekker, opdrachtgever en hoeder van ons culturele klimaat en erfgoed. Kunst is ook voor en van iedereen. Het is belangrijk dat er toegankelijk aanbod van kunst en cultuur is, met name voor jongeren. Door amateurkunsten te beoefenen, ontdekken en ontwikkelen zij hun creatieve talenten.

Cultuur dichtbij

De ChristenUnie is voor cultuur in de breedte; bereikbaar en betaalbaar voor iedereen. We koesteren onze eigen lokale geschiedenis.

...van en
voor
iedereen!

Wij willen cultuur voor iedereen

- + Om onze cultuurhistorie via verhalen uit DALFSEN zichtbaar te maken voor haar inwoners en bezoekers, komt er een website waar deze verhalen gebundeld worden.
- + De websites www.schatvandalfsen.nl en dnavandalfsen.nl worden uitgebreid gepromoot onder (potentiële) toeristen en inwoners, daarbij worden de websites periodiek geactualiseerd.
- + De ChristenUnie wil dat een fiets- en/of wandeltocht per kern wordt uitgewerkt waarin punten zijn opgenomen waar stil wordt gestaan bij de culturele kenmerken in het gebied.
- + Op relevante locaties komen informatieborden of -wijzers om meer van de omgeving / het object te weten te komen.
- + Voorbereiden van ontwikkeling van markante kunstobjecten in de gebieden Nieuwleusen en Lemelerveld. (Verbinding met recreatie en toerisme)

Bibliotheken en overige culturele accommodaties

Voor veel inwoners van DALFSEN is de bibliotheek de toegang tot boeken, informatie, een cursus en ontmoeting. Ook is de bibliotheek belangrijk als aanvulling op het leesonderwijs voor kinderen, laaggeletterden en nieuwkomers.

Wij willen cultuur dichtbij

- + De ChristenUnie wil de exploitaties van kulturhusen / culturele accommodaties in DALFSEN gunstig beïnvloeden door in te zetten op lagere energielasten. Dit door het verduurzamen van de gebouwen en lichtinstallaties. Bij nieuwe aanbestedingen/bouwplannen willen we dit nadrukkelijk betrekken en bij groot onderhoud hierover advies inwinnen.
- + De ChristenUnie wil ook dat de gemeente het accommodatiebeleid afstemt met omliggende gemeenten met als doel elkaar niet te beconcurreren maar om elkaar en de cultuurdeelname te versterken.

Monumenten en (kerkelijk) erfgoed

Erfgoed en monumenten zijn beeldbepalende elementen in steden, dorpen en wijken. Het zijn bakens in een veranderende wereld en brengen herinneringen met zich mee. Goed onderhoud en beheer van erfgoed en monumenten vinden we belangrijk en we kijken daarbij ook naar nieuwe invullingen van oude gebouwen.

Musea

Cultuur legt de verbinding tussen verleden, heden en toekomst. Het bewaren en beschermen van objecten, gebouwen, monumenten, documenten en gegevens uit de al dan niet lange lokale/regionale geschiedenis vraagt zorgvuldigheid. Musea, zoals de Palthehof en het grammfoonmuseum, hebben een cultuurhistorisch belang. Enerzijds om te bewaren en te beheren, anderzijds om door te geven en te leren. Het biedt ook kansen om mensen te (re)activeren. Voor het financieel ondersteunen van onze musea en het archief zoekt de gemeente samenwerking in de regio en bij derde / particuliere partijen.

Evenementen

Evenementen in DALFSEN moeten veilig en gezond zijn. Niet alleen zijn ze goed toegankelijk maar ook komen er heldere (subsidie-) afspraken over afval/duurzaamheid, geluid en volksgezondheid (drank/drugs).

5.2 Sport

Bij sporten staat plezier voorop. Daarom kiest de ChristenUnie voor een toegankelijke sportwereld waarin iedereen kan meedoen. We stimuleren de breedtesport in DALFSEN. Jong, oud, mindervalide, arm, getalenteerd

Sport brengt mensen in beweging. Sport stimuleert lichaam en geest tot optimale prestaties en bevordert een gezonde en vitale samenleving. Daarom is het nodig om ook voor de toekomst voldoende sportfaciliteiten te hebben; van openbare beweegplekken tot sportparken en sportaccommodaties. De ChristenUnie zet zich in voor een toegankelijke sportwereld. Iedereen is welkom!

In DALFSEN wordt er veel gesport door jong en oud en er zijn veel verschillende sporten om te beoefenen. Daarmee brengt sport ook mensen samen. De diverse sportverenigingen leveren een belangrijke bijdrage aan de leefbaarheid van onze kernen en ze stimuleren het samen doen en het omzien naar elkaar. Daarmee fungeren ze als cement in onze samenleving en verdienen steun, zeker nu ze door de coronacrisis grote klappen hebben gehad.

Het is goed voor kinderen dat ze leren dat bewegen leuk is, dat ze leren om doelen te stellen en samen te werken in een team. Daarom willen we dat sport toegankelijk is voor iedereen, in het bijzonder voor de jeugd, zonder fysieke drempels. Het is van groot belang dat alle kinderen kunnen sporten. Ook de kinderen uit een gezin met een kleinere portemonnee.

Sport dichtbij, voor iedereen, zo veel mogelijk

Het stimuleren van minima, ouderen, mensen met een beperking en mensen die nog niet sporten om meer te gaan bewegen staat hoog in het vaandel bij de ChristenUnie. De ChristenUnie pleit voor open sportclubs met een sterke verbinding tussen het sociale en het gezondheidsdomein.

Maar in de gemeente DALFSEN nodigen ook de verschillende fiets-, vaar-, wandel- en hardlooproutes en veilige ommetjes uit tot bewegen en meedoen.

Wij willen DALFSEN in beweging

- + Bij het plannen en bouwen van nieuwe wijken en infrastructurele projecten wil de ChristenUnie dat er plaats komt voor voldoende openbare beweegplekken en -routes in de openbare ruimte. Wijken krijgen de mogelijkheid om naast kinderspeeltoestellen te kiezen voor openbare fitnessapparaten.
- + In DALFSEN zorgen we ervoor dat er ook speeltuinen zijn voor kinderen met een beperking.

Sportaccommodaties

Het is mooi als mensen hun sporttalenten ontwikkelen en zelfs door kunnen groeien naar de topsport. Ook fungeert de topsport vaak als stimulerend voorbeeld. Toch moet de focus van de gemeente DALFSEN liggen op de breedtesport. Op sport voor iedereen, dichtbij en betaalbaar.

Het beleid op het gebied van sport richt zich vooral op het stimuleren van deelname, ondersteuning en faciliteren en van verenigingen en initiatieven. Er moet sprake zijn van en gedegen voorzieningen- en accommodatiebeleid. Daarbij zet de ChristenUnie is op bereikbaarheid en toegankelijkheid. De gemeente moet goed in beeld hebben wat de behoeften aan sportvoorzieningen zijn en daar een (financiële) meerjarenplanning voor maken. In het accommodatiebeleid wordt getracht alle verenigingen op een passende en eerlijke manier te bedienen. Samenwerking en gezamenlijk gebruik zal worden gestimuleerd.

Naast het zo beweeg-vriendelijk mogelijk inrichten van de openbare ruimte is het belangrijk dat de sportaccommodaties goed onderhouden, toegankelijk voor mensen met een beperking en veilig zijn. We moeten rekening houden met een voortdurend veranderende sportcultuur. Dit vraagt innovatie en dit kan effecten hebben op activiteiten, accommodaties en tarievenstructuren.

Wij willen sport voor iedereen

- + Sportaccommodaties in DALFSEN zijn bereikbaar en toegankelijk voor mensen met een beperking.
- + De gemeente stimuleert het verduurzamen van sportaccommodaties, clubgebouwen en verlichtingen. Waar mogelijk biedt zij hierbij praktische ondersteuning.
- + De ChristenUnie wil het fietsen naar de sportaccommodaties stimuleren en zet in op goede, veilige en verlichte fietsroutes.
- + De gemeente DALFSEN bespreekt jaarlijks met verenigingen over een positieve sportcultuur, inclusiviteit, discriminatie en racisme, alcohol en drugs, toegankelijkheid en vrijwilligersbeleid en acteert hierop in het geval hier zorgen over zijn.
- + De gemeente DALFSEN ziet erop toe dat iedereen die er recht op heeft, het Jeugdsportfonds weet te vinden.

Hoofdstuk 6 Economie

6.1 Duurzame werkgelegenheid

De ChristenUnie staat voor een economie die er is voor mensen in plaats van andersom. Een goede markt komt tot haar recht als arbeid en kapitaal geen tegengestelde krachten zijn en als ondernemers, werkgevers en werknemers van elkaars talenten profiteren.

Bedrijven en ondernemers in DALFSEN zijn onmisbaar. Ze zijn van grote waarde voor onze economie en leefbaarheid. Ze creëren werk en zorgen voor innovaties.

Een sterke lokale en regionale economie is een randvoorwaarde en een middel om andere doelen te realiseren. De economie draait niet alleen om groei en consumeren, maar ook om de kwaliteit van leven.

Een economie is volgens de ChristenUnie pas gezond als iedereen een kans krijgt en verantwoordelijkheid neemt, als werken en vrije tijd in balans zijn, als groei groen is en grenzen kent.

Werk en vrije tijd
in balans

De Coronacrisis heeft laten zien hoe sterk bedrijven ook afhankelijk zijn van een goed functionerende overheid. Aan de andere kant mogen we van ondernemers en bedrijven vragen om ook dienstbaar te zijn aan de lokale samenleving.

De lokale overheid speelt, samen met kennisinstellingen, het bedrijfsleven en andere overheden, een belangrijke rol in de versterking van de regionale arbeidsmarkt rondom Zwolle en de (regionale) circulaire economie.

Het MKB is onmisbaar voor werkgelegenheid, de lokale economie, voor ontwikkelingen van producten en voor de leefbaarheid. De ChristenUnie komt op voor ondernemers.

Wij willen een goed werkklimaat

- + De gemeente DALFSEN stelt zich op als partner voor ondernemers. Met name MKB staat hierbij centraal.
- + De gemeente moet goede voorwaarden scheppen, en lokaal en regionaal en (maatschappelijk) verantwoord ondernemerschap stimuleren.
- + Gemeentelijke inkoop doen we in DALFSEN zoveel mogelijk lokaal of regionaal. Het aanbestedingsbeleid maakt dit zoveel als kan mogelijk.
- + Toekomstbestendige (familie) bedrijven moeten voortdurend doorontwikkelen. De gemeente ondersteunt daarin, bijvoorbeeld via (het stimuleren van onderlinge) kennisdeling/kenniskringen.
- + DALFSEN zet zich in voor goede samenwerking tussen de gemeente en de provincie en omliggende gemeenten als het gaat om het aantrekken van werkgelegenheid.
- + Sociale ondernemers krijgen een grotere kans bij aanbestedingen en overheidsinkoop; Bij alle aanbestedingen is social return een relevant criterium.

ZZP-ers

Veel mensen werken tegenwoordig zonder in loondienst te zijn, bijvoorbeeld als zelfstandige zonder personeel (ZZP-er). Soms verdienen zij minder dan nodig is om in hun levensonderhoud te kunnen voorzien. De gemeente moet wat de ChristenUnie betreft actief gebruik te maken van de wettelijke

mogelijkheden om hen zo nodig te ondersteunen.

Het voeren van een bedrijf aan huis moet een kleine zelfstandige niet onnodig moeilijk worden gemaakt. En we spelen tijdig in op toekomstige uitbreiding op de goede plek.

Wij willen ruimte voor ZZP-ers

- + ZZP-ers in DALFSEN worden begeleid en praktisch ondersteund, bijvoorbeeld door de beschikbaarheid van goed en snel internet voor de hele gemeente te bevorderen, één gemeentelijk aanspreekpunt voor ondernemers en flex-plekken in publieke ruimten (misschien is het gemeentehuis in de toekomst een mogelijkheid) open te stellen voor start-ups.

Duurzame bedrijventerreinen

De bedrijventerreinen in DALFSEN belangrijk voor de gemeente. Het zijn de plaatsen waar geld verdiend wordt, ondernemers elkaar ontmoeten en banen worden gecreëerd, maar ook plaatsen waar inwoners de hele dag verblijven om te werken.

Wij willen aantrekkelijke bedrijventerreinen

- + In overleg met het bedrijvenleven gaan we leegstand voorkomen. In DALFSEN zetten we op tijd in op herstructurering van bedrijventerreinen om tegemoet te komen aan veranderende behoeftes van bedrijven aan ruimte.
- + DALFSEN stimuleert goede onderlinge samenwerking tussen ondernemers met (vrijwillig of verplicht) parkmanagement.
- + In de drie grote kernen zijn passende vestigingsmogelijkheden voor bedrijven. Voor de kern Dalfsen betekent dit een nieuw te ontwikkelen terrein.
- + Zorg voor goede bereikbaarheid per OV en fiets.
- + Maak bedrijventerreinen aantrekkelijker door groene ruimtes toe te voegen zodat er gesport en gewandeld kan worden in de pauzes en avonduren.
- + Dat de gemeente samen met de ondernemers inzet op energiebesparing bij bedrijven en opwekking van duurzame energie. Maak samen duidelijke doelen voor energiebesparing. Zonnedaken worden gestimuleerd.

6.2 Werken en rusten

De ChristenUnie hecht grote waarde aan een goede balans tussen werken, zorgen en rusten. De ontwikkeling naar een 24-uurs economie lijkt niet te stoppen. Tegelijkertijd zien we mensen op zoek naar meer rust en onthaasting. De coronacrisis heeft die behoefte benadrukt. Onze samenleving en economie gedijen als er rustmomenten zijn. Vanuit onze christelijke levensovertuiging genieten wij van de zondag als collectief rustmoment. God geeft ons niet voor niets zes dagen om te werken, en een zevende dag om te genieten van rust, kerkdiensten, verstillingsmomenten en van gezin en familie. We willen voorkomen dat door de toename van koopzondagen veel kleine zelfstandigen het extra moeilijk krijgen.

Wij willen samen op adem komen

- + Winkeliers mogen niet gedwongen worden om hun winkel op zondag te openen. De gemeente moet dit garanderen en bewaken.
- + De ChristenUnie is niet voor verruiming van de zondagsopenstelling van winkels. We zien juist liever beperking.

6.3 Recreatie en toerisme

In een groene gemeente als DALFSEN zullen steeds weer mensen uit de regio of het hele land gebruik maken van recreatieve voorzieningen. De coronacrisis heeft geleerd dat ook eigen inwoners graag dicht bij huis ontspannen.

Toerisme is een economische factor van formaat. Een taak en kans voor ondernemers. Bij de verdere ontwikkeling dient rekening gehouden te worden met een verantwoorde belasting van de natuur en voldoende spreiding van de toeristische druk gedurende het hele jaar.

DALFSEN richt zich hierbij op de brede Vechtvallei, gelegen tussen Reestdal en Lemelerberg. Hierin hebben de vijf kernen een eigen ligging en eigen unieke kenmerken waarmee ze voor veel verschillende bezoekers aantrekkelijk zijn.

De samenwerking in deze Vechtvallei is belangrijk, om dit als landelijk merk te versterken. Een doorgaande vaarverbinding naar het oosten kan een goede stimulans zijn, maar moet zich wel verhouden tot de natuurwaarden van de (toekomstige) Vecht.

Met betrekking tot verblijfsrecreatie streven we naar kleinschaligheid. Aan kamperen bij de boer wordt medewerking verleend. In het prachtige maar kwetsbare Vechtdal (binnen de zomerdijken) is geen ruimte voor nieuwe (recreatieve) bebouwing of infrastructuur, maar dient gebruik gemaakt te worden van bestaande contactpunten.

Het zou goed zijn om in het kader van toerisme enkele publiekstrekkingen in de gemeente te hebben. We waarderen ondernemers die slecht-weervoorzieningen of mogelijkheden voor verbreding van toeristisch seizoen willen realiseren.

Wij willen kwalitatief recreëren

- + Kleinschalige, kwalitatieve recreatievoorzieningen.
- + DALFSEN heeft in z'n geheel kenmerken van een recreatiegebied. We zetten in op een vriendelijke omgeving voor fietsen, wandelen en struinen. Hierbij zorgen we ervoor dat de kwetsbare natuur wordt beschermd.
- + Naast de ontsluiting van toeristische trekpleisters wordt ingezet op een optimale ontsluiting van fietsverbindingen, voor zowel het recreatie- als het woon-werk (school)verkeer.
- + De Schat van Dalfsen maken we zichtbaar en beleefbaar dicht bij de kern Dalfsen.
- + We stimuleren initiatieven die inzetten op het verbinden van de kernen door wandel- en fietsroutes, gecombineerd met gezamenlijke activiteiten.

6.4 Bloeiende dorpscentra

De detailhandel verandert van aard en structuur. Hierop moeten we de komende periode inspelen. De ChristenUnie let hierbij op de leefbaarheid van de kernen en op sociale veiligheid in en rond winkelgebieden.

Wij willen prettig winkelen

- + Om de winkelgebieden in Dalfsen en Nieuwleusen en Lemelerveld meer te concentreren, en de leefbaarheid te bevorderen, gaan we winkelbestemmingen net buiten het centrum zo nodig wijzigen in woonbestemmingen.

- + De ChristenUnie zet zich in voor optimaal onderhoud en de uitstraling van de openbare ruimte in winkelcentra. Klein en compact is ons streven. Toegankelijkheid voor mensen met een beperking is een belangrijk punt van aandacht hierbij.
- + In kleine kernen zetten we in op het behoud van functies. Kleine winkelcentra zijn erg belangrijk voor de leefbaarheid en sociale contacten. We gaan hier creatief mee om, bijvoorbeeld door het combineren van functies.

6.5 Waardering van voedsel en van de agrarische sector

De agrarische sector staat onder druk. Toch willen we in DALFSEN heel graag ruimte bieden aan landbouw en veeteelt in ons buitengebied. Juist deze bedrijfstak heeft historisch gezien sterk bijgedragen aan de ontwikkeling van DALFSEN tot wat het nu is.

Tegelijkertijd snappen we ook dat de toekomst voor agrariërs ligt in het verduurzamen (kringloop landbouw). Hierbij verwachten we dat onder invloed van het rijksbeleid of gebrek aan opvolging meerdere agrarische bedrijven zullen worden stopgezet.

Tegelijkertijd wordt er door woningnood, industriële behoefte, grootschalige en duurzame opwekking van energie met belangstelling gekeken naar de beschikbare agrarische gronden.

Wij vinden het echter belangrijk dat agrarisch gebied wordt beschermd en zoveel mogelijk beschikbaar blijft voor het oorspronkelijke doel, namelijk een bijdrage bieden aan de voedselvoorziening. Ook de landelijke uitstraling en het beschermen van (inmiddels schaars voorkomende) weidevogels is hierbij in het geding.

Wij willen ruimte voor boeren en natuur

- + Terughoudend gebruik van schaarse landbouwgronden voor andere doeleinden toestaan. (zie wonen en energietransitie en economie)
- + Verkavelingsprogramma's om voor gezonde agrarische bedrijven efficiënte bedrijfsvoering mogelijk te maken.
- + Nevenfuncties bij agrarische bedrijven toestaan, zolang deze minimale invloed hebben op het karakter van het gebied.
- + Wonen op het platteland faciliteren voor met name bedrijfsopvolgers en starters. Bijvoorbeeld door o.a. tiny houses op boerenerven toe te staan.
- + Schaalgrootte voor agrarische bedrijven beperken op indicaties als; eigenaren wonen op het erf, opbrengsten bieden een bestaan voor max. enkele gezinnen.
- + Beschermen natuurwaarden en landschappelijke karakter stimuleren
- + Vanuit de vastgestelde omgevingsvisie op het buitengebied wil de ChristenUnie inzetten op een toekomstbestendige agrarische sector. Kernwoorden: Kringlooplandbouw, lokale voedselketens en de boer als medebeheerder van de openbare ruimte.
- + Landbouwondernemingen krijgen de ruimte voor een moderne bedrijfsvoering door investeringen mogelijk te maken, voor zover deze een bijdrage levert aan duurzaamheid, dierenwelzijn, energiebesparing, milieu en landschap.

Het is belangrijk om te weten waar ons eten vandaan komt. Daarbij is een betere verbinding tussen stad en platteland van belang. Ook de lokale overheid kan een andere eetcultuur bevorderen door bij te dragen aan meer lokale, biologische en gezondere producten en voedselketens.

Voedsel is een geschenk van God aan mensen. Boeren en tuinders werken aan goed en gezond voedsel en hebben een nauwe verbondenheid met de schepping. De ChristenUnie is trots op onze

agrarische sector en heeft hart voor boeren en tuinders. Een toekomstbestendige agrarische sector heeft een gezonde economische basis, is innovatief, gaat zorgvuldig om met bodem, grondstoffen en energie en produceert in balans met dier en leefomgeving.

Wij willen (h)eerlijk lokaal eten

- + De komende periode wil de ChristenUnie dat de gemeente samen met boeren, voedselproducenten en de (super)markt gaat inzetten op het promoten van het eten van lokale producten.
- + Faciliteer de mogelijkheid voor lokale voedselproducenten om hun producten te verkopen op de (week)markten in DALFSEN.
- + Voedselverspilling gaan we tegen.
- + Goede voorbeelden door de gemeente: 100% duurzaam en zo lokaal mogelijk.
- + Stimuleer 'voedseljutten'/voedselbos door het planten van bomen met eetbare vruchten binnen en buiten de bebouwde kom. Naar voorbeeld van de kern Nieuwleusen.

Hoofdstuk 7 Energie, klimaat en milieu

Mensen zijn onderdeel van een prachtige schepping waarvan het bestaan in Gods handen ligt. We laden ons op in mooie landschappen en genieten van de wonderlijke schoonheid van bloemen, bomen, insecten en andere dieren. De ChristenUnie wil krachtig inzetten op de hoopvolle en noodzakelijke beweging die gaande is naar een groene, duurzame economie die zich houdt aan de grenzen van de aarde en aan de norm van ecologische en sociale gerechtigheid.

Wij willen af van olie, aardgas en kolen en ruim baan maken voor schone energie. Energiebesparing in de industrie, gebouwde omgeving en mobiliteit wordt topprioriteit. Auto's zonder uitstoot en energie neutrale huizen worden de norm. Grondstoffen willen wij niet verspillen, maar terugwinnen en hergebruiken. Wij kiezen voor de bescherming en versterking van waardevolle natuur en een

Energietransitie is van ons allemaal!

verantwoorde omgang met ruimte en landschap in en om DALFSEN. Voor deze plannen kunnen we niet zonder samenwerking met en enthousiasme van onze inwoners.

7.1 Betaalbare en klimaatvriendelijke energie en warmte

De ChristenUnie wil toe naar een lokaal vormgegeven energiesysteem van volledig hernieuwbare energie. De gemeente heeft de regie in deze lokale energietransitie en zorgt er ook voor dat het doel haalbaar en betaalbaar is en iedereen de overstap mee kan maken.

Energiecoöperaties en lokale initiatieven

Energiecoöperaties brengen de energietransitie dichterbij de burger en maken lokaal eigendom mogelijk. Daarom willen we dat het gemeentebestuur deze coöperaties voor vol aanziet en als het nodig is praktisch en financieel ondersteunt. Dit geldt ook voor projecten voor kleinere maatregelen thuis, zoals isolatie. Een lokaal (gemeentelijk) energiebedrijf is volgens de ChristenUnie een goed idee. De gemeente ziet dan toe op een goede verdeling tussen de lasten en de lusten.

Energiecoaches

De ChristenUnie is voor de inzet van energiecoaches die inwoners begeleiden bij het zetten van stappen in het verduurzamen van hun woning en inwoners helpen om de subsidiemogelijkheden optimaal te benutten.

Wij willen hulp bij verduurzaming

- + Isolatie van de woning is de eerste stap. Daarna volgen maatregelen als zonnepanelen en de inzet van warmtepomp of aansluiting op warmtenet.
- + De gemeente ondersteunt vooral de minima in DALFSEN bij het verduurzamen van hun woning.
- + In 2022 willen we concrete uitwerking zien van gemeentelijke plannen voor energietransitie.
- + In 2022/2023 een concrete invulling van een gemeentelijk energiebedrijf.
- + De goede initiatieven van Dorpen van morgen: Groen gebogen (Dalfsen), Duurzaam Hoonhorst, Nieuwleusen Synergie, Duurzaam Oudleusen en Duurzaam Leefbaar Lemelerveld ondersteunen wij.

Participatie

Belangrijk is dat omwonenden nauw betrokken worden bij plannen voor energieopwekking, zoals zonne-energie en windmolens, en dat zij kunnen meeprofiteren van de voordelen. Participatie zorgt ervoor dat lusten en lasten eerlijker worden verdeeld en kan op allerlei manieren: van een gebiedsgebonden bijdrage die terugvloeit naar de lokale samenleving tot een aandeelhouderschap van inwoners / coöperatie. Belangrijk is wel dat dit voor iedereen in DALFSEN bereikbaar is (dus ook voor inwoners met een kleinere portemonnee).

Verder vinden we dat er binnen de duidelijke kaders en uitgangspunten vooral samen met de betrokkenen plannen worden gesmeed, uitgewerkt en met draagvlak aan de raad moeten worden aangeboden. Houding in de lijn met "Ja mits", in plaats van "nee tenzij".

Bij nieuwbouw is aardgas-loos bouwen inmiddels de norm. De doelstelling is dat Nederland in 2050 geen aardgas meer gebruikt. Dit betekent nogal wat voor een eigenaar van een bestaande woning. De gemeente DALFSEN speelt hier lokaal op in door te zorgen voor passende plannen.

Wij willen samen verduurzamen

- + Duidelijke, tijdige en via meerdere communicatiekanalen beschikbare aankondiging van de onderwerpen.
- + Ruimhartig gericht uitnodigen van belanghebbenden en maatschappelijke partners bij de start van onderwerpen of initiatieven
- + Helder maken wat participatie in welke fase inhoudt, verwachtingen goed op elkaar afstemmen.
- + We zoeken de mensen in het gebied op (bijvoorbeeld met een pop-up-tent of in het lokale kulturhus in plaats van dat ze naar het gemeentehuis moeten komen.
- + Een inwoner van DALFSEN moet op 1 plek terecht kunnen voor zowel technische als financiële arrangementen om zijn woning aan te passen.
- + Het uitvoeringsplan om afscheid te nemen van aardgas wordt per wijk samen met de bewoners en gebouw-eigenaren uit de wijk bepaald.
- + Voorkom energiearmoede: Waar aardgas wordt vervangen door duurzame warmte, investeren we direct in isolatie zodat de energierekening omlaag gaat.
- + Zon op dak en laadpalen in Bouwbesluit: Opwekking van zonne-energie op daken en in gevels is een uitstekende vorm van meervoudig ruimtegebruik. Door de groei van elektrische mobiliteit zal de vraag naar laadmogelijkheden toenemen. Daarom wordt geschiktheid van daken voor zonne-energie en het aanleggen van laadinfrastructuur verplicht in het Bouwbesluit utiliteitsbouw.

Meer wind- en zonne-energie

De ChristenUnie vindt het belangrijk zorgvuldig met zonne-energie projecten om te gaan. Daarom ook zijn we kritisch als het gaat om zonneparken op het land. We streven naar het zo spoedig mogelijk plaatsen van zonnepanelen op de grote lege daken van gebouwcomplexen in DALFSEN, waaronder gemeentelijk en maatschappelijk vastgoed en particuliere woningen, maar ook agrarische en industriedaken, corporatiebezit en verenigingen van eigenaren. Ook parkeerplaatsen kunnen goede locaties zijn.

Wij willen samen energie opwekken

- + ChristenUnie DALFSEN is voorstander van: clusteren van windmolens, spreiden van zonnepanelen.
- + De gemeente DALFSEN zoekt naar participatie van energiecoöperaties, zodat bewoners met elkaar kunnen investeren in zonne-energie.
- + Daken en gevels in gemeente DALFSEN met zonnepanelen. De gemeente geeft het goede voorbeeld, ook op het gebied van energiebesparing en zuinige verlichting.
- + De gemeente doet onderzoek naar de mogelijkheden van buurtbatterijen.
- + Voor grootschalige zon- en windprogramma's hanteert de gemeente ook sociaal-maatschappelijke kaders (inspraak, participatie, welke gebieden eerst) met aandacht voor:
 - Actieve betrokkenheid van omwonenden, grondeigenaren en overige belanghebbenden
 - Minimaal 50% lokaal eigendom, streven naar volledig lokaal eigendom.
 - Collectieve participatiemogelijkheden: elke inwoner kan mede-eigenaar worden van grote energie-inrichtingen.
 - Zorgvuldige integratie in het landschap (meervoudig ruimtegebruik): probeer er een win-win-situatie van te maken door gebieden met windmolens te veranderen in groene natuur (daarmee tegelijk landbouwers uitkopen in het kader van CO2=reductie!).
- + Bij grootschalige energieprojecten moet de omgeving zeggenschap krijgen en kunnen participeren.
- + In de komende raadsperiode maken we het gemeentelijke inkoopbeleid volledig duurzaam en eerlijk: 100% schone energie uit Nederland en producten die voldoen aan de regels van eerlijke handel.
- + Met woningcorporaties spreken we de ambitie af dat er binnen drie jaar een plan van aanpak en een jaartal ligt om de sociale huurwoningen energieneutraal (nul-op-de-meter) te zijn, waarbij de woonlasten gelijk blijven.
- + Parkeerplaatsen bij de sportparken in Nieuwleusen, Lemelerveld en Dalfsen voorzien van zonnepanelen. Opladen tijdens het sporten voor sporters en auto's kunnen samengaan.

Inzameling herbruikbare grondstoffen

De ChristenUnie wil afval zien als grondstof. Als afval goed gescheiden wordt ingezameld bij de bron, kunnen de grondstoffen worden aangeboden voor hergebruik. Daarom stimuleren we verdergaande afvalscheiding.

Wij willen afval als grondstof

- + In DALFSEN kennen we geen afval meer, alleen maar grondstoffen. Het afvalbrengrstation (Rova of andere particuliere partijen) is dé plek waar grondstoffen een nieuw leven kunnen krijgen. Er moet daar dus ruimte zijn voor het inzamelen van goederen voor kringloop- en reparatiedoeleinden.
- + Afval scheiden is de norm. De gemeente overweegt het plaatsen van 'overloopcontainers' voor PMD per wijk of buurt.
- + Het tegengaan van zwerfafval heeft prioriteit. Samen opruimen wordt gestimuleerd.
- + De gemeente DALFSEN stimuleert ook scholen en maatschappelijke organisaties om afval te scheiden en faciliteert hen hierin zoveel mogelijk.
- + Er wordt meegedaan aan landelijke bewustwordingsacties rond het voorkomen en hergebruiken van afval, zwerfvuil en compost.
- + Bij aanbesteding neemt de gemeente op dat grondstoffen aan het eind van de levenscyclus eenvoudig te scheiden en herbruikbaar moeten zijn.
- + Hergebruik via kringloopwinkels wordt gepromoot.

- + Gezamenlijk aanpak circulaire economie met lokale branche en ondernemersverenigingen (bijv. voor het uitwisselen van lokale reststromen).

7.2 Klimaatadaptatie en Natuurbeleid

Vergroening stedelijk gebied en schone lucht

Natuur is goed voor de mens. De komende periode behouden en breiden we daarom groen uit in DALFSEN en vervangen we zoveel mogelijk bestrating door groen(stroken). Verdichting en vergroening moeten hand in hand gaan om hittestress te verminderen, biodiversiteit in de kernen te vergroten en bij te dragen aan schonere lucht en betere leefbaarheid. We ondersteunen particuliere initiatieven die daaraan bijdragen.

Wij willen schone lucht voor iedereen

- + DALFSEN zal ook het Schone Lucht Akkoord mee-ondertekenen, zodat de ambitie van 50% gezondheidswinst ruimschoots wordt gehaald.
- + De ChristenUnie pleit voor goede voorlichting (campagne) over het stoken van hout en over het nut van houtrookfilters.

Biodiversiteit.

De biodiversiteit (soortenrijkdom) neemt schrikbarend af. Doel is om de biodiversiteit en natuurrijkdom te versterken. Dit doen we in DALFSEN door:

Wij willen rijke natuur

- + Vergroening van bebouwd gebied (met gebruikmaking van inheemse soorten).
- + Natuurvriendelijke maatregelen bij plagen.
- + Gemeentelijk groenbeheer gaat nog sterker uit van vergroten biodiversiteit.

Toekomstbestendig waterbeheer

'Leven met water' raakt ook DALFSEN. Door versteende gebieden en de toename van extreme buien ontstaat steeds vaker overlast en schade, zoals we in de zomer van 2021 meemaakten. De extremen merken we ook in lange droge, hete periodes. Daarom is het noodzakelijk dat de gemeente een strategie ontwikkelt. Dit vraagt goede samenwerking met de waterschappen.

Er moet een plan komen waarin de gemeente en het waterschap het watersysteem als één systeem beschouwt, los van de verschillende verantwoordelijkheden. Waterschappen kunnen meer binnenstedelijk investeren dan ze tot nu toe doen, immers het merendeel van hun inkomsten komt uit de bebouwde omgeving. Vervolgens kan met dit plan de samenwerking worden gezocht met de provincie en het deltaprogramma, om de noodzakelijke financiering van de projecten rond te krijgen.

Wij willen zuinig omgaan met water

- + Inwoners hebben een belangrijke rol als het gaat om waterberging. De gemeente werkt aan bewustwording, bijvoorbeeld door een publiekscampagne in samenwerking met de tuincentra etc. De motie 'minder stenen in de tuin' van november 2021 is een mooi begin!
- + Er wordt zoveel mogelijk ingezet op een aparte afvoer, opslag en gebruik van regenwater.
- + De gemeente stimuleert de aanleg van groene daken en geeft zelf het goede voorbeeld. Daarmee werken we in DALFSEN aan meerdere doelstellingen tegelijk: waterberging, verkoeling, biodiversiteit.

Hoofdstuk 8 Meedoen op de arbeidsmarkt

Waar staat de ChristenUnie voor?

Het hebben van werk is belangrijk. Ons werk is de plek waar talent en verantwoordelijkheid tot hun recht komen en contacten aangaan met anderen.

Veel mensen hebben de afgelopen periode een beroep moeten doen op de steunmaatregelen van het rijk. Mensen met een eigen zaak of ZZP-ers. Het is belangrijk dat zij hun beroep weer op kunnen pakken en uit hun bedrijf weer een inkomen kunnen halen.

Het is goed dat we veel regelingen hebben om deel blijven nemen aan de samenleving, en om een fatsoenlijk inkomen te hebben.

We leven in een rijk land maar ook in Nederland is armoede en lukt het niet iedereen het hoofd boven water te houden. De ChristenUnie vindt dat niemand in DALFSEN aan zijn of haar lot mag worden overgelaten.

Dit vraagt niet alleen om een goede manier van omgaan met de sociale zekerheid maar vooral om het scheppen van randvoorwaarden waarbinnen mensen zelf aan perspectief kunnen werken.

Wij willen eerlijke bijstand

- + De ChristenUnie in DALFSEN zet zich in voor een bijstandsbeleid vanuit vertrouwen en de menselijke maat waar mensen een fatsoenlijk inkomen hebben en zelf regie houden over hun leven.
- + De ChristenUnie zet zich in voor positief bijstandsbeleid waarin mensen niet gezien worden als een kostenpost, maar ondersteund worden om een bijdrage te leveren aan de buurt en gemeente waar ze wonen. De gemeente is daarin een betrouwbare partner die met vertrouwen in mensen, uitgaat van mogelijkheden van inwoners en daarin maatwerk kan hanteren. Dit kan door bijvoorbeeld te werken met sociale coöperaties, regelluwe zones en vormen van regelarme bijstand.
- + Solidariteit werkt altijd 'over en weer'. Dit betekent dat er rechten zijn maar ook plichten. De gemeente staat daarin dicht bij haar inwoners en helpt bij het herstellen van een fout. We bestempelen mensen niet zomaar als fraudeur.
- + In DALFSEN zijn we alert op arbeidsdiscriminatie op welke grond / vorm dan ook. De gemeente zelf moet ook oog hebben voor ongelijkheid in eigen beleid.

8.1 Aan het werk

De arbeidsmarkt is constant aan het veranderen. Naast vaste contracten bij bedrijven, beginnen steeds meer mensen voor zichzelf als ZZP-er.

Binnen de zorg, logistiek, en de bouw volgen de technologische ontwikkelingen elkaar snel op. Nieuwe beroepen komen op en mensen die al lang in een bedrijf werken, zullen vaker moeten worden bij- of omschoold. Voor de een is dat vanzelfsprekend, voor de andere persoon is dat lastig. Vooral jongeren zijn daarin kwetsbaar.

Wij willen passend werk

- + De gemeente stimuleert binnen de regio het bedrijfsleven om zich samen met het (beroeps)onderwijs actief in te zetten voor een goede aansluiting tussen het onderwijs en de arbeidsmarkt op zowel de korte en middellange termijn.
- + De gemeente DALFSEN stimuleert vestigingsbeleid voor bedrijven waarvan de werkgelegenheid aansluit bij de plaatselijke behoefte/scholing.

De ChristenUnie ziet graag dat overheid, onderwijs en ondernemers samen optrekken om mensen aangehaakt te houden in deze ontwikkelingen. Er zijn positieve resultaten van mentorprojecten, JobHulpMaatjes, meester-gezel-constructies en coachingstrajecten, waarbij vrijwilligers werkzoekenden ondersteunen of waarbij ondernemers als een mentor startende ZZP-ers op weg helpen.

Voor mensen met een beperking moet het vanzelfsprekend zijn dat ook zij de mogelijkheid krijgen om hun talenten in te zetten, of dat nu betaald, of via vrijwilligerswerk is. De gemeente geeft hier zelf het goede voorbeeld in. We maken bedrijven hiervoor enthousiast, ook door ze te ontzorgen. Mensen met een beperking verdienen aandacht en begeleiding op de werkvloer.

De ChristenUnie vindt het belangrijk te benadrukken dat mensen meer zijn dan alleen hun verdienvermogen. Vrijwilligerswerk of op een andere manier participeren in de samenleving kan, zeker voor het welbevinden van iemand, heel waardevol zijn. Ook voor de maatschappij. Met de Participatiewet is de rol van het SW-bedrijf (Sociale Werkplaats) veranderd. Dit vraagt om zorgvuldigheid omdat de expertise niet verloren mag gaan. Tegelijk is de gemeente DALFSEN verplicht beschermt werk te bieden. De ChristenUnie is voor een coöperatieve samenwerking tussen Sociale Werkplaats en werkgevers.

Wij willen werk delen

- + De gemeente neemt, in samenwerking met bedrijfsleven, verantwoordelijkheid voor voldoende participatiebanen. In DALFSEN creëren wij voldoende werkervaringsplekken en participatiebanen.
- + De gemeente zoekt in samenwerking met het bedrijfsleven naar kwalitatief goede en voldoende beschutte werkplekken en naar begeleiding vanuit de samenleving via vrijwilligers.
- + De ChristenUnie vindt dat de gemeente heel zorgvuldig moet zijn als het gaat om het vragen van een tegenprestatie. Het is belangrijk een tegenprestatie zoveel mogelijk aansluit bij de eigen kennis en talenten van mensen. De tegenprestatie mag niet ten koste gaan van regulier werk en ook mantelzorg geldt als tegenprestatie
- + De gemeente zet zich extra in om mensen met psychische klachten aan het (vrijwilligers-)werk te krijgen.
- + In DALFSEN komt er maximale ruimte voor alternatieve re-integratietrajecten, en vormen van regelarme bijstand. Bijvoorbeeld door het instellen van regelluwe zones, het doen van parttime werk, duidelijk beleid m.b.t. giften en bijverdiensten en door het mogelijk te maken een eigen bedrijf of onderneming te starten met behoud van uitkering.

Nieuwkomers en arbeidsmigranten

Voor nieuwkomers is het voor een goede integratie van belang dat zij snel aan de slag kunnen. Ook voor hen geldt: hoe eerder, hoe beter.

Wij willen uitdagen om in te burgeren

- + Statushouders wordt maatwerk geboden om een opleiding te volgen, een leerwerktraject te doen of stage te lopen. Binnen de nieuwe inburgeringswet zijn hiervoor voldoende mogelijkheden.
- + De gemeente stimuleert de blijvende aandacht voor de taalcoaching van 'nieuwkomers'.
- + Stimuleren in het meedoen van het vrijwilligerswerk.

Ook in onze gemeente werken en wonen arbeidsmigranten.

De ChristenUnie is voorstander van lokaal beleid dat bijdraagt aan integratie en dat het risico op uitbuiting, dakloosheid en overlast beperkt.

Een belangrijke voorwaarde hiervoor is dat arbeidsmigranten die langer dan vier maanden in Nederland verblijven, zich inschrijven in het basisregistratie personen. Hiermee krijgen zij dezelfde rechten (zorg) en plichten als elke Nederlander. In DALFSEN spreken we af dat de werkgevers en uitzendbureaus hun werknemers hierop wijzen.

Wij willen veilig wonen

- + In onze gemeentelijke wetgeving (APV) komen regels over o.a. de exploitatievergunning en andere regels (overlast, het aantal personen per woning, enz.) rond het huisvesten van arbeidsmigranten.
- + In DALFSEN controleert de gemeente regelmatig huisvesting en arbeidsomstandigheden van arbeidsmigranten. Ook om mensenhandel op het spoor te komen.

8.2 Armoede en preventie

Ook in DALFSEN is er sprake van armoede en groeien veel kinderen en jongeren (ongeveer 600) in armoede op. Veelzeggend is dat het merendeel van deze arme kinderen werkende ouders heeft.

De ChristenUnie wil armoede bestrijden. Armoede leidt vaak tot sociale problemen, slechtere schoolprestaties en armoede levert veel stress op.

Wij willen voorkomen

- + Omdat voorkomen nog altijd beter is dan genezen, moet maximaal worden ingezet op preventie en vroegsignalering. Gezinnen met kinderen verdienen hierbij extra aandacht. Wij willen de vicieuze cirkel van achterstand, waarbij armoede van generatie op generatie over gaat doorbreken.

Armoederegelingen zijn bedoeld om mensen en gezinnen te helpen. De ChristenUnie wil dat gezinnen optimaal gebruik maken van de regelingen.

Jongeren zijn financieel kwetsbaar. Een integrale aanpak is voor hen heel belangrijk.

Wij willen de menselijke maat

- + De gemeente DALFSEN sluit zich aan bij de Alliantie Kinderarmoede en legt de verbinding met Kansrijke Start.
- + Er moet voldoende laagdrempelige voorlichting over geld en budgetbeheer aangeboden worden op ontmoetingsplekken in de dorpen.

- + De gemeente DALFSEN kijkt ook kritisch naar haar eigen gedrag als schuldeiser.
- + De ChristenUnie wil dat voorzieningen voor hulp en financiële ondersteuning beter bekend zijn bij de doelgroep, bijvoorbeeld door gebruik te maken van de Voorzieningswijzer.
- + O.a. scholen en sportverenigingen wordt gevraagd alert te zijn op signalen van armoede bij kinderen en deze te melden bij het kernteam.
- + Bij regelingen voor minima moet de gemeente rekening houden met de groep die qua inkomen net boven de bijstandsnorm zit.

Schulden

Om te voorkomen dat voor zowel mensen zelf, als ook voor schuldeisers en de samenleving de gevolgen van schulden zich in rap tempo opstapelen, vindt de ChristenUnie dat de gemeente snelle en toegankelijke schuldhulpverlening moet bieden. De gemeente DALFSEN vermijdt ingewikkelde bureaucratie.

Het hebben van schulden levert veel stress op en leidt vaak tot geestelijke en lichamelijke klachten. De aanpak van schulden heeft dus haast. In de situatie waarbij mensen wel willen betalen, maar niet kunnen betalen, willen we dat de gemeente DALFSEN sociaal gaat incasseren. Bij het ontstaan van betalingsachterstanden kijkt de gemeente naar de situatie van de persoon. Maatwerk dus.

We gaan altijd uit van vertrouwen en de gemeente moet hulp bieden bij het herstellen van een fout of bij het organiseren van een betalingsregeling. Dit geldt voor alle gemeentelijke afdelingen.

En hoewel wij het liefst een samenleving zouden zien waarin voedselbanken niet nodig zijn, zijn wij dankbaar voor het kostbare werk dat zij doen. Ook zij mogen op gemeentelijke steun rekenen, bijvoorbeeld door het beschikbaar stellen van een vervoersmiddel.

Wij willen maatwerk bij schulden

- + Eén schuldenaar, één regisseur.
- + Na aanmelding moet iemand binnen twee weken bij de schuldhulpverlening terecht kunnen. De ChristenUnie zet in op kortere schuldhulptrajecten met goede begeleiding, zodat mensen sneller zicht hebben op een schone lei.
- + De gemeente DALFSEN probeert zo veel mogelijk met alle aanbestedingspartners afspraken vast te leggen m.b.t. sociaal incasseren en signaleren van betalingsachterstanden.
- + In DALFSEN werken we met incassobureaus en deurwaarders die aangesloten zijn bij het landelijk keurmerk m.b.t. sociaal incasseren.
- + De gemeente DALFSEN ondersteunt en faciliteert landelijke initiatieven om schulden te voorkomen. Denk aan SchuldenLabNL en SchuldHulpMaatje.
- + De gemeente DALFSEN zet in op het aanbieden van saneringskredieten aan mensen met problematische schulden. Zo creëren we rust en perspectief. We benutten het landelijke Waarborgfonds als waarborg voor de saneringskredieten.
- + Bij dakloosheid door huurschuld werken we in DALFSEN aan een gezamenlijke oplossing met woningcorporaties. In DALFSEN worden gezinnen met kinderen onder de 12 niet uit hun woning gezet. Corporaties mogen zich niet als preferente schuldeiser opstellen.

Hoofdstuk 9 Wonen en ruimte

Waar staat de ChristenUnie voor?

Ieder mens heeft ruimte nodig. Ruimte om te wonen, te werken, te reizen en te recreëren. Maar de ruimte is beperkt, belangen botsen. Natuur, stikstof, woningnood, klimaat en economie, produceren en consumeren, de keuzes van de ChristenUnie zijn ingegeven door het beschermen van het natuurlijk evenwicht dat God in de schepping heeft gelegd: 'bebouwen en bewaren'. Duurzaam ruimtegebruik is het uitgangspunt.

Wonen gaat over zoveel meer dan stenen stapelen. Wonen gaat over samenleven, over samenhang, over gemeenschappen in een straat, buurt of wijk.

De ChristenUnie staat voor de kansen van starters en jonge gezinnen, voor waardig wonen voor ouderen, voor betaalbaar en duurzaam wonen voor iedereen.

Duurzaam ruimtegebruik
is het uitgangspunt.

9.1 Wonen

Een goed en betaalbaar huis in een prettige wijk of buurtschap, dat is voor ons allemaal belangrijk. De beschikbaarheid van de juiste woningen is helaas niet vanzelfsprekend. De ChristenUnie wil dat de gemeente DALFSEN met toekomstgericht woningbeleid de woningmarkt stimuleert, zodat starters een steuntje in de rug krijgen, er voldoende passende huurwoningen zijn en er ruimte is voor particuliere (nieuw)bouw.

De ChristenUnie maakt zich sterk voor de kansen van starters, alleenstaanden en jonge gezinnen, voor waardig wonen voor ouderen, voor betaalbaar en duurzaam wonen voor iedereen.

Keuzes die we nu maken, hebben gevolgen voor de leefomgeving van toekomstige generaties. De gemeente heeft hierin een belangrijke regierol. Ecologische, economische en demografische ontwikkelingen (krimp en/of groei) maken het mogelijk en noodzakelijk dat er een omslag komt: van sloop en nieuwbouw naar hergebruik, van bebouwen van de open ruimte naar hergebruik en herstructurering van al bebouwd gebied. De gemeente DALFSEN zal duidelijke keuzes moeten maken. Ruimtelijke ordening is bij uitstek het onderwerp waar inwoners bij betrokken moeten worden, want het gaat tenslotte over de kwaliteit van de eigen leefomgeving.

Structurele versterking van de (wijk)economie en bereikbare voorzieningen houden krimpregio's leefbaar. Ook is het belangrijk dat de infrastructuur op orde is, zoals wegen, fietspaden, openbaar vervoer en snel internet.

Wij willen voldoende woningen

- + De gemeente maakt gebruik van de wettelijke mogelijkheid om een aanzienlijk hoger deel van de nieuwbouw te bestemmen voor eigen inwoners.
- + Het woonbeleid van de gemeente DALFSEN moet gebaseerd zijn op de actuele vraag én op toekomstige ontwikkelingen. In de gemeentelijke woonvisie wordt daarom integraal naar de lokale woningmarkt gekeken en worden de noodzakelijke maatregelen beschreven.
- + Er wordt regionaal samengewerkt tussen gemeenten als het gaat om wachtlijstbeheer, nieuwbouw. We dragen op – bij de schaal van DALFSEN – passende wijze bij aan de regionale huisvestingsbehoefte.
- + Strategisch bouwen. Om groene ruimte buiten én binnen de kernen te behouden, blijven we inzetten op slimme verdichting: liever inbreiding dan uitbreiding. Tegelijk onderkennen we dat de woningbouwopgave zo groot is, dat aan bouwen op landbouwgrond niet valt te ontkomen. Conform de ladder duurzame verstedelijking staan we dat beperkt toe. Aan de randen van de kernen biedt dat mogelijkheden om aantrekkelijke woonlandschappen tot stand te brengen in combinatie met natuurontwikkeling.
- + Hoger bouwen in kernen en in nieuwbouwwijken mogelijk maken.
- + Hergebruik van leegstaande gebouwen. De ChristenUnie wil de transformatie van leegstaande winkels (naast het centrum) kantoorgebouwen naar woningen bevorderen. De gemeente heeft vooral een rol in wijziging van bestemmingsplannen.
- + Ontwikkeling van woonhofjes voor een mix aan woonvormen moet in nieuwe wijken mogelijk zijn. Dit geldt ook voor collectief opdrachtgeverschap.
- + De ChristenUnie is voor een woonverplichting bij aankoop, zodat huizen niet opgekocht worden door huisjesmelkers). Een woning is geen beleggingsobject.
- + Bescherm huurders en particuliere kopers beter. De ChristenUnie wil dat DALFSEN een verhuurvergunning invoert. Hiermee kunnen huisjesmelkers, malafide verhuurders en bemiddelingsbureaus effectief worden bestreden en vooral studenten en arbeidsmigranten beter worden beschermd tegen wanpraktijken. Daarnaast voeren we in DALFSEN de opkoopbescherming van bestaande betaalbare koopwoningen snel in, ter bescherming tegen buy-to-let. De koper wordt verplicht te gaan wonen in de woning die hij koopt, niet alleen bij nieuwbouw, maar ook in de bestaande bouw. Daarmee reguleert de gemeente meteen ook de toeristische verhuur beter.
- + Woningen in DALFSEN worden duurzaam gebouwd en de gemeente zet in op verduurzaming van bestaande woningen. (nul-op-de-meter)
- + De duurzaamheidslening is in DALFSEN beschikbaar.
- + De gemeente stimuleert actieve bewustwording op het gebied van duurzaam bouwen en wonen.

Ouderen

Mee door vergrijzing is er behoefte aan passende huisvesting voor senioren, bijvoorbeeld in collectieve vorm. Collectieve woonvormen zijn belangrijk omdat ze zorgen voor onderling contact, gezelschap en burenhulp. Ook bevordert het realiseren van voldoende woningen voor ouderen de doorstroom op de woningmarkt.

Wij willen woonruimte voor ouderen

- + Er komt in de gemeente ruimte voor woonzorgprojecten maar ook voor meergeneratiewoningen, inclusieve wijken en hofjes.
- + Een vast te stellen percentage van de nieuw te bouwen woningen in DALFSEN reserveren we voor passende woonvormen voor ouderen. Bovendien wordt toegankelijkheid standaard meegenomen bij nieuwbouw, zodat alle nieuwe woningen levensloopbestendig zijn.
- + DALFSEN bouwt voldoende levensloopbestendige woningen en wijken, waardoor men langer in het eigen huis kan blijven wonen. Dit kan niet zonder een goede infrastructuur (sociaal-culturele activiteiten en zorgondersteuning). Eventuele belemmeringen in de regelgeving neemt de gemeente weg. Woningcorporaties grijpen renovaties aan om woningen levensloopbestendig te maken.

Betaalbare woningen, ook voor jongeren

Wonen is voor woningeigenaren die al decennia een huis bezitten meestal goed betaalbaar, voor jongeren en huurders in de vrije sector is betaalbaar wonen in onze gemeente een heel ander verhaal. Daar maken we ons grote zorgen over.

Wij willen woningen voor jongeren

- + Betaalbaar starten: Starters moeten in DALFSEN hun wooncarrière kunnen beginnen. We willen de schaarste eerlijk verdelen en een deel van de te bouwen en vrijkomende sociale huurwoningen reserveren voor starters, die op hun beurt kunnen doorstromen zodra hun inkomensniveau dat toelaat.
- + DALFSEN zet zich in om starters ruimte te geven op de woningmarkt. Naast de startersleningen wordt er gezocht naar nieuwe instrumenten zoals bijvoorbeeld duokoop (de koper koopt alleen de woning en niet de grond) en koopgarant (kopen met korting meestal via de woningstichting).

Woningcorporaties

De ChristenUnie wil dat de gemeente DALFSEN woningcorporaties de ruimte geeft om innovatief, vraaggericht en toekomstbestendig te kunnen bouwen, maar vraagt daarbij wel duidelijke kaders via een gemeentelijke woonvisie. In deze woonvisie moet aandacht zijn voor ambitieuze duurzaamheidsdoelstellingen.

Woningcorporaties dragen zorg voor voldoende sociale huurwoningen. Woningcorporaties hebben een blijvende taak ten aanzien van de leefbaarheid, op het niveau van de buurt en de wijk. Daarbij organiseren corporaties het leefbaarheidsbeleid niet alleen voor maar vooral mét de bewoners in DALFSEN.

Wij willen bouwen met woningcorporaties

- + Ruim baan voor woningcorporaties. Naast betaalbare koopwoningen, zijn er vooral meer sociale huurwoningen nodig, waaronder appartementen en studio's voor starters en gescheiden gezinnen. De gemeente zal voor tempo moeten zorgen
- + De gemeente zorgt samen met de wooncorporaties voor dat er voldoende sociale huurwoningen beschikbaar zijn voor speciale doelgroepen (ambulante cliënten beschermd wonen, stathouders, tienermoeders, arbeidsmigranten.)
- + De gemeente DALFSEN stelt met de woningcorporaties doelen op, gericht op het verbeteren van de energiehuishouding van woningen.

Duurzame woningen en andere gebouwen

Verduurzaming van de woningvoorraad is een immense opgave en vooral ook een zaak van lange adem. Bij de energietransitie is isolatie van woningen van groot belang. Deze transitie raakt alle terreinen van onze economie en samenleving, niet in het minst de gebouwde omgeving.

Wij willen duurzaam bouwen en wonen

- + Voorkom energiearmoede. Slecht geïsoleerde huizen en bewoners met lage inkomens moeten niet achteraan, maar vooraan staan bij de energietransitie. Waar aardgas geleidelijk wordt vervangen door duurzame warmte, wordt ook geïnvesteerd in isolatie, zodat de energierekening echt omlaag gaat. Daardoor blijven de woonlasten bij verduurzaming gelijk (woonlastenneutraal) en worden woningen ook nog eens comfortabeler.

9.2 Ruimte

Het dagelijks werk van de gemeente: openbare ruimte.

Een belangrijk deel van ons leven maken we gebruik van gemeentelijke voorzieningen. De straatverlichting werkt, de straat ligt er netjes bij, er zijn bosjes en grasvelden. Stel je eens voor dat we het zonder openbare verlichting moesten doen! Of dat het vuil niet wordt opgehaald? Met dit dagelijks werk draagt de gemeente bij aan ons geluk.

De openbare ruimte heeft invloed op onze gezondheid. Als we wandelen, kunnen spelen, hardlopen, of fitnesssen in de buitenruimte. Een hardloopronkje wordt spannender als er een start en finishstreep op de weg staan.

Ook DALFSEN moet zich voorbereiden op klimaatverandering. Er komen meer hoosbuien – zoals in juli 2021 in Dalfsen – en meer hittegolven. Juist bij de inrichting van de openbare ruimte moeten we daar nu keuzes in maken, vindt de ChristenUnie. Met meer ruimte voor water en groen worden de dorpen robuuster. Tegelijk geeft dit weer meer kansen voor biodiversiteit in de kernen.

Ook voor ons gevoel van veiligheid, de vrijheid om anderen te ontmoeten en contacten te leggen is een goede, sociaal veilige, openbare ruimte van levensbelang.

De ChristenUnie denkt dan ook aan groepen die minder makkelijk hun weg vinden. Mensen met een rollator, blindenstok, of kinderwagen, iedereen moet in onze gemeente zijn of haar weg kunnen vinden.

Wij willen een fijne leefomgeving

- + In DALFSEN is er voldoende ruimte voor kinderen om te spelen, in speeltuinen, maar ook in bosjes om hutten te kunnen bouwen en in bomen te klimmen.
- + De openbare ruimte daagt uit tot spelen en bewegen, ook voor volwassenen.
- + De openbare ruimte geeft ruimte aan water en groen om klimaatverandering te kunnen vangen. Stortbuien kunnen zo beter opgevangen worden, bij hete zomers gaan we zo hittestress tegen.
- + Ontwerp de openbare ruimte op en top toegankelijk.
- + Door middel van een (beeld)kwaliteitsplan maakt de gemeente met haar inwoners afspraken over de openbare ruimte.
- + Bij openbare ondergrondse afvalcontainers plaatst de gemeente zoveel mogelijk groen, gras en bloemen om op een positieve manier zwerfval tegen te gaan.

Omgevingswet

Er komt een nieuwe Omgevingswet. Doel van deze wet is het eenvoudiger maken van regels en meer ruimte bieden voor participatie. De nieuwe wet moet bestaande wetten vervangen en zorgen voor een integrale én gebiedsgerichte benadering. De overgang naar de Omgevingswet is een enorme operatie die niet alleen het ruimtelijke domein aangaat maar ook het sociale- en gezondheidsdomein.

Wij willen minder regels en meer ruimte

- + De ChristenUnie is voor een goede participatieverordening waarin beschreven staat hoe de participatie van burgers vormgegeven moet worden. Vooral: laat de gemeente daarin een goed voorbeeld geven.
- + We pleiten voor een frequente evaluatie van de vastgestelde omgevingsvisie.

Groene Schoolpleinen

We stimuleren groene schoolpleinen. Kinderen vinden een groen schoolplein leuker, mooier en prettiger, zijn geconcentreerder, rustiger, bewegen meer, zijn meer in contact met de natuur en hebben een uitdagendere speelomgeving. Daarnaast draagt een groen schoolplein bij aan verminderen van wateroverlast, hittestress en is het goed voor de biodiversiteit.

Natuur

De ChristenUnie zet zich in voor het behoud van het landschap, de plattelandscultuur en voor de bescherming van het milieu en de biodiversiteit. Natuur is kwetsbaar en kan niet voor zichzelf spreken. Er zijn dus regels nodig om de natuur te beschermen. De gemeente moet bijdragen aan behoud, verbetering en een harmonieuze ontwikkeling van de leefomgeving.

Omdat dieren en planten niet kunnen inspreken voelen we ons hiervoor extra verantwoordelijk. Met het oog op de toekomst.

Wij willen een groene omgeving

- + Bij de inrichting van de openbare ruimte in DALFSEN wordt rekening gehouden met (historische) landschappelijke elementen.
- + Geen bezuiniging op natuur- en milieueducatie.

Zie ook hoofdstuk Energie, Klimaat en Milieu

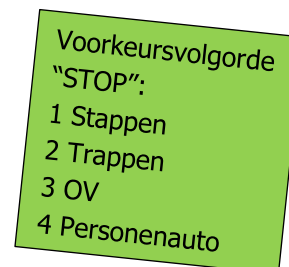
Hoofdstuk 10 Mobiliteit

Wat beweegt de ChristenUnie?

Goede wegen, paden en OV-verbindingen zijn noodzakelijk om economische, sociale en culturele activiteiten te ondernemen. Mobiliteit brengt mensen bij elkaar. Maar de groeiende mobiliteit mag niet ten koste gaan van onze leefomgeving.

Meer dan de helft van de verplaatsingen gebeurt op korte afstand. Daarom krijgt langzaam verkeer in onze gemeente voorrang. Dit maakt onze woonomgeving leefbaar, veilig en duurzaam.

Bij verdeling van de openbare ruimte binnen onze gemeente kiest de ChristenUnie daarom voor het STOP principe: Eerst Stappen, dan Trappen (fiets), dan Openbaar vervoer en vervolgens pas de Personenwagen.

De ChristenUnie gaat zich de komende periode verder inzetten voor verduurzaming van de mobiliteit (volledig CO2-neutraal in 2040), voor het vermijden van overbodig verkeer en voor vergroting van het aandeel lopen, fietsen en openbaar vervoer in de totale mobiliteit in DALFSEN.

Wij willen veiligheid voor voetgangers

- + Barrières voor voetgangers moeten verdwijnen, te beginnen bij basisscholen, winkelcentra, zorgvoorzieningen en andere belangrijke ontmoetingsplekken en de looproutes daarnaartoe. Verhoogd liggende trottoirs moeten op elke hoek voorzien zijn van op- en afritbanden voor rolstoelen, rollators en kinderwagens. Voetpaden moeten volledig gebruikt kunnen worden dus obstakels worden weggehaald en overhangend groen of heggen teruggebracht tot de erfrens.
- + Wandelpaden van en naar openbare voorzieningen wil de ChristenUnie voorzien van voldoende bankjes, zodat ook mensen die minder goed ter been zijn, geregeld kunnen rusten of elkaar ontmoeten.
- + Er zijn wegen in de gemeente die uitnodigen om erlangs te wandelen, met name langs de dorpsranden, maar een voetpad ontbreekt, bijvoorbeeld langs de Leemculeweg (Dalfsen). De gemeente maakt een plan om deze wegen voetgangersvriendelijker te maken.

Wij willen ruimte voor fietsers

- + Fietsvriendelijke wijken. De gemeente gaat bij nieuwbouw of herstructurering van wijken uit van het fietsverkeer en richt wijken fiets- en kindvriendelijk in.
- + Er komen sociaal veilige fietsverbindingen die wijken en kernen onderling snel verbinden. Bijvoorbeeld langs de Mr. Kanlaan in Punthorst (doortrekking fietspad Evenboersweg).
- + Paaltjes op fietspaden veroorzaken veel ongelukken. Deze worden zoveel mogelijk verwijderd.
- + Bij winkelcentra, bushaltes en overige attractiepunten komen genoeg fietsenrekken die voldoen aan de normen van Fietsparkeur zodat fietsen veilig en gebruiksvriendelijk kunnen worden gestald. Met name in winkelcentra gaan fietsen voor auto's.
- + De gemeente gaat samen met andere gemeenten in de regio fietsvriendelijke horeca het predicaat fietscafé geven. Deze gelegenheden hebben voldoende stallingen, een sanitaire ruimte, een EHBO-uitrusting, een fietsreparatieset inclusief fietspomp, een gratis watervulpunt en bieden de mogelijkheid om elektrische fietsen op te laden.
- + Deelfietsen: de gemeente stimuleert de uitbreiding van het aantal ov-fietsen op station Dalfsen.
- + Knelpunten in kaart. Met onze inwoners en de (lokale) fietsersbond gaan we de fietsknelpunten in de gemeente inventariseren. We kijken daarbij onder andere naar comfort, veiligheid, directheid en doorstroming.
- + De ChristenUnie gaat zich inzetten voor oplaadpunten voor elektrische fietsen en watertappunten bij culturele plekken.

Wij willen goed openbaar vervoer

- + We streven naar een verdubbeling van het spoor naar het oosten.
- + De gemeente zet zich in voor goede verbindingen met Zwolle, maar ook met andere buurgemeenten.
- + Tussen de kernen moet voldoende openbaar vervoer zijn.

Wij willen bewust rijden

- + Verkeersmanagement is: Snel en veilig naar je wijk, rustig en veilig in de wijk.
- + Bereikbaarheidstoets: Bij grote bouwplannen gaan we in DALFSEN een bereikbaarheidstoets hanteren, om efficiënt met mobiliteit om te gaan. Nieuwe wijken direct beoordelen op ontsluitingsmogelijkheden voor alle vormen van vervoer.
- + Om achterstanden in het onderhoud te voorkomen moet de gemeente werken met actuele onderhoudsplannen voor de (vaar)wegen, riolen en bruggen. Bij onderhoud overlegt de gemeente met externe partijen op het gebied van kabels en leidingen zodat de weg maar een keer 'open' hoeft.
- + Per dag rijden diverse pakketdiensten vele kilometers door de gemeente voor het bezorgen en ophalen van bestellingen. Een pakketautomaat op station Dalfsen en het stimuleren van het afhalen van pakketjes bij afhaalpunten, centraal gelegen in de kernen kan de omvang van dit verkeer beperken. Ook verkent de gemeente met lokale ondernemers of een gezamenlijke bezorgservice opgezet kan worden om onnodige verkeersbewegingen te voorkomen.
- + De gemeente monitort nauwlettend welke gevolgen de aanleg van de nieuwe N340 heeft op het onderliggende wegennet.
- + Zoeken naar mogelijkheden om de verkeersdruk op de Rondweg (Dalfsen) te verlichten en de situatie bij de Vechtbrug te verbeteren.

Wij willen slim parkeren

- + Bij hoogbouw: ondergronds parkeren.
- + In nieuwbouwplannen: reken op twee auto's per woning op eigen terrein.
- + Parkeren in de centra: prima op loopafstand. Fietsparkeren gaat voor.
- + Gebruik stationslocatie ook voor lang-parkeren voor bezoekers van het centrum

Wij willen verkeersveiligheid voor iedereen

- + Uitgangspunt voor het inrichten van de verkeersinfrastructuur is het Duurzaam Veilig principe: wegen zo inrichten dat voor weggebruikers de maximumsnelheid al duidelijk blijkt uit de weginrichting en zij hun snelheid hieraan aanpassen.
- + Het verkeer moet met name voor voetgangers en fietsers veiliger worden. Wij zetten in op minimaal 50 procent minder verkeersslachtoffers in 2030 ten opzichte van 2022.
- + De maximumsnelheid binnen de bebouwde kom blijft 30 kilometer. Alleen op wegen met openbaar vervoer en ringwegen geldt 50 kilometer per uur. In woonerven geldt de maximumsnelheid 'stapvoets'. Waar het op korte termijn niet mogelijk is om de weginrichting aan te passen aan de lagere maximumsnelheid kiezen we voor tijdelijke snelheidsbeperkende maatregelen.
- + Op basis van registratie van de ongevallen brengt de gemeente tenminste elke vier jaar de zogenaamde 'gevaarlijke plekken' in beeld.
- + De ChristenUnie pleit voor het weren van grotere vrachtwagens uit de centra.
- + De gemeente zorgt voor veilige loop- en fietsroutes naar de scholen en richt de omgeving van scholen veilig in.
- + De gemeente DALFSEN werkt actief mee aan het realiseren van verkeerslessen op basisscholen en bij instellingen en stimuleert dat scholen zich aansluiten bij het verkeersveiligheidslabel. (www.verkeersveiligheidslabel.nl).
- + Aandacht geven aan sluiproutes in het buitengebied en de veiligheid op buitenwegen. Grote landbouwvoertuigen en te hard rijden zorgen vaak voor onveilige situaties.
- + Het is gewenst dat er een meldpunt komt voor onveilige verkeerssituaties in onze gemeente.
- + Het aantal ouderen neemt toe en daarmee ook het aantal scootmobielen. Wie via de gemeente over een scootmobiel gaat beschikken, zou eerst verplicht een praktische training moeten volgen om na te gaan of hij over voldoende kennis en vaardigheden beschikt om zelfstandig de weg op te gaan.
- + Oplossing voor de veiligheid bij de rondweg in Dalfsen, in het bijzonder bij de brug en bij de Kampmansweg.

Hoofdstuk 11 Vitale kernen en gewaardeerd buitengebied

Veel van wat we hiervoor hebben geschreven geldt voor de gehele gemeente DALFSEN. Maar er zijn ook onderwerpen die juist lokaal van belang zijn. We hebben een aantal kernpunten geselecteerd:

Nieuwleusen

- Biodiversiteit vergroten, kansen voor landschapsparken, voedselbossen of -lanen.
- Bezinningshoek /-plek op oude begraafplaats Kerkenhoek.
- Consultatiebureau in de kern NL behouden.
- Fietspad langs Evenboersweg richting Punthorst verkennen en ontwikkelen,
- Veilige N377, met name voor fietsers.
- ZonneSportPark: auto's parkeren onder zonnepanelen om op te laden tijdens sporten.
- Ruimte ontwikkelen voor een markant kunstobject (culturele bijdrage voor recreatie en toerisme).
- Wandelpad / trottoir Burgemeester Backxlaan.

Oudleusen

- Tiny houses kansrijk op de noordkant van de kern.
- Kuierpaden ook ten noorden van de Hessenweg.
- Aansluiting fietspaden.
- Verbreding fietspad Maneweg (doorgaande route naar Ommen) en Oude Hessenweg.

Dalfsen

- Rondweg / Koesteege: veiligheid en doorstroming bij de brug verbeteren.
- Oversteek Rondweg - Kampmansweg & Wilhelminastraat definitief oplossen.
- Appartementen / woningen in het centrum van de kern Dalfsen: prioriteit Oostpoort.
- De schat van Dalfsen zichtbaar aanwezig; dicht bij de kern; b.v. Bellingeweer.
- ZonneSportPark Gerner: parkeren onder zonnepanelen om op te laden tijdens sporten.
- Ruimte voor nieuwe woonwijk in Dalfsen Noord en een passend bedrijventerrein.
- Bescherming van de Vecht-zone.

Hoonhorst

- Beperkte bebouwingsdichtheid van gebied Achter de Molen.
- Ondersteunen van het Hoonhorst-eigen kulturhusconcept.
- Knooppunt voor landgoederenroutes.

Lemelerveld

- Consultatiebureau in de kern Lemelerveld behouden.
- Benutten van Kanaalzone voor recreatie en toerisme.
- Ontwikkelen extra woningen voor bloeiende kern.
- ZonneSportPark: parkeren onder zonnepanelen om op te laden tijdens sporten.
- Markant kunstobject (culturele bijdrage voor recreatie en toerisme).

Buitengebieden

- Natuurontwikkeling: zuinig op rustgebieden, geen nieuwe infrastructuur binnen de zomerdijken.
- Schouw- en struinpaden voor wandelaars; ook in het agrarische gebied. Inclusief voedseljutten.
- Clusteren windenergie.
- Ruimte voor kringlooplandbouw.
- Voorkomen van lichtvervuiling en ontwikkelen sterrenzone.